

OPŠTINA BAR

SEKRETARIJAT ZA LOKALNU SAMOUPRAVU

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA POSTIZANJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI I UNAPREĐENJE KVALITETA ŽIVOTA

LGBTIQ+
OSOBA U OPŠTINI BAR

ZA PERIOD 2026-2029. GODINE

ZAJEDNICA U KOJOJ
SVAKO IMA JEDNAKA PRAVA.
ZAJEDNO GRADIMO BAR.

Mart 2026. godine

I. UVOD.....	3
II. RODNA RAVNOPRAVNOST NA LOKALNOM NIVOU U CRNOJ GORI.....	6
III. METODOLOGIJA.....	7
IV. NORMATIVNI I STRATEŠKI OKVIRA ZA IZRADU LAP-a	11
V. DOMAĆI NORMATIVNI I STRATEŠKI OKVIR RODNE RAVNOPRAVNOSTI	14
VI. ANALIZA STANJA I LOKALNOG KONTEKSTA	17
1. Socio- demografski rodni kontekst	17
2. Učešće žena u procesu odlučivanja	20
3. Rodne ekonomske nejednakosti	24
4. Obrazovanje	26
5. Žensko zdravlje na lokalnom nivou	29
6. Rodno zasnovano nasilje	31
7. Rodni stereotipi u medijima, kulturi i sportu	33
8. Socijalna i druga primanja i usluge	35
9. Analiza ankete vezano za položaj lgbtiq+ populacije	37
10. Pregled realizovanih aktivnosti iz lap za lgbtiq+ osobe 2023-2025	41
11. Rodna analiza drugih važećih lokalnih strateških dokumenata	44
12. Swot analiza	46
VII. VIZIJA I CILJEVI.....	47
VIII. AKCIONI PLAN	49
IX. NAČINI PRAĆENJA REALIZACIJE LAP-a za RR, EVALUACIJE I IZVJEŠTAVANJA	61
X. ANEKSI.....	63
Aneks 1	63
Aneks 2	64
Aneks 3	67

I. UVOD

Lokalni akcioni plan za postizanje rodne ravnopravnosti i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba u opštini Bar za period 2026-2029. godine predstavlja strateško-planski dokument koji će kroz realizaciju aktivnosti podstaći razvoj ove lokalne zajednice, a naročito unaprijediti položaj žena i LGBTIQ+ osoba. Lokalni akcioni plan se donosi na period od četiri godine 2026-2029, uz plan aktivnosti za dvije godine (2026. i 2027.), te je dizajniran da na najbolji način odgovori na uočene izazove i podstakne lokalne prednosti i mogućnosti opštine Bar. Usaglašen je sa normativnim i strateškim okvirom za rodnu ravnopravnost u Crnoj Gori, a prije svih sa Zakonom o rodnoj ravnopravnosti¹, Nacionalnom strategijom rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori 2025-2029. godine² i Strategijom za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba 2024-2028. godine.

Za unaprjeđenje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori, od velikog značaja je rad na promovisanju važnosti rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou. Zakon o rodnoj ravnopravnosti je, između ostalih, propisao i obavezu za lokalne samouprave da tokom svake od faze planiranja, donošenja i sprovođenja odluka, kao i realizacije planiranih aktivnosti iz svojih nadležnosti, ocjenjuju i vrjednuju uticaj tih odluka i aktivnosti na položaj žena i muškaraca.

Lokalni akcioni plan za postizanje rodne ravnopravnosti i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba je jedan od efikasnih mehanizama realizacije dijela obaveza iz Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori 2025- 2029. godine, Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba 2024-2028. godine i Zakona o rodnoj ravnopravnosti.

Važnost usvajanja Lokalnog akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba je višestruka:

- Lokalna vlast pokazuje da rodnu ravnopravnost doživljava kao indikator demokratičnosti i pravednosti u lokalnoj zajednici
- Realizuju se obaveze lokalne samouprave jasno definisane Zakonom o rodnoj ravnopravnosti i Zakonom o lokalnoj samoupravi³

¹ „Sl. list CG“, br.1/2007 i 38/2010

² <https://www.gov.me/dokumenta/4c0dc05e-1908-4536-a5e0-20f9e0463a01>

³ „Sl. list CG“, br. 2/2018, 34/2019 i 38/2020

- Stvara se prostor za efikasnu realizaciju obaveza institucionalnog mehanizma/ama za rodnu ravnopravnost na lokalnom nivou ali i svih lokalnih službi, definisanih u Odluci o ravnopravnosti polova Opštine Bar⁴
- Dobija se realistična slika stvarnog, svakodnevnog života žena, osoba drugačijih rodnih identiteta i ostalih marginalizovanih grupa na lokalnom nivou, te se fokus usmjerava na rješavanje/ ublažavanje istaknutih problema i nejednakosti
- Politike na lokalnom nivou postaju osjetljive na različite potrebe žena i LGBTIQ+ osoba.

„Lokalni plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti je instrument (strateški, planski dokument lokalne zajednice) u kome lokalna zajednica, njeni organi i drugi subjekti u lokalnoj zajednici projektuju, planiraju i predlažu posebne mjere, koje lokalna zajednica i njeni organi kao i drugi subjekti u lokalnoj zajednici preduzimaju, u skladu sa konkretnim prilikama i potrebama svake sredine, a u cilju otklanjanja nejednakosti među ženama i muškarcima i stvaranju jednakih mogućnosti za realizaciju prava”.⁵

Vizija, ciljevi i aktivnosti su kreirani na osnovu realizovane analize trenutnog stanja u opštini Bar, a istovremeno su usklađeni sa ciljevima, mjerama i aktivnostima Nacionalne Strategije za rodnu ravnopravnost 2025-2029. i Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba 2024- 2028. na sljedeći način:

- **Vizija: Opština Bar kao inkluzivna zajednica u kojoj su obezbijedena jednaka prava i zaštita za žene i LGBTIQ+ osobe u svim oblastima društvenog života.**

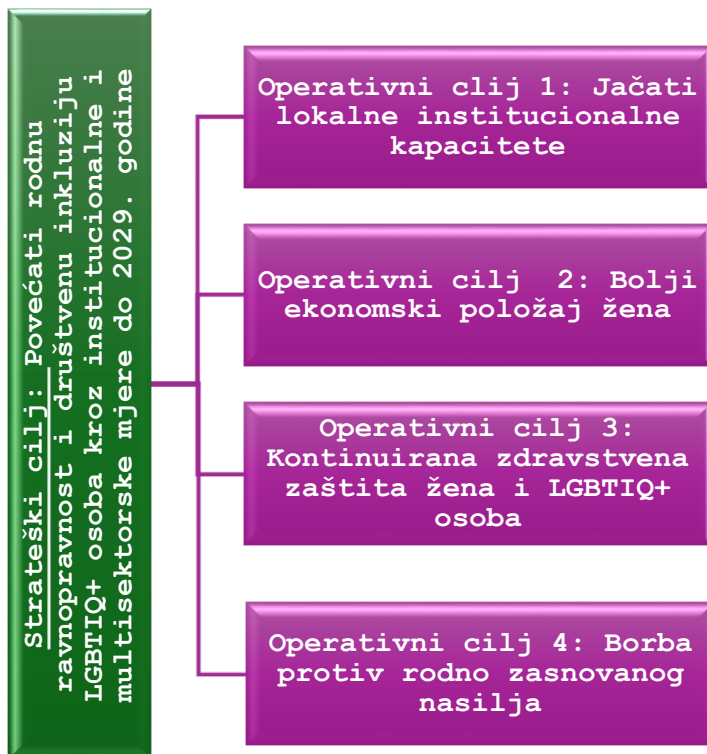
ZAJEDNO GRADIMO BAR.

- **Strateški cilj: Povećati rodnu ravnopravnost i društvenu inkluziju LGBTIQ+ osoba kroz institucionalne i multisektorske mjere do 2029. godine.**
 - Operativni cilj 1: Jačati lokalne institucionalne kapacitete
 - Operativni cilj 2: Bolji ekonomski položaj žena
 - Operativni cilj 3: Kontinuirana zdravstvena zaštita žena i LGBTIQ+ osoba

⁴ <https://www.gov.me/clanak/110855--skupstina-opstina-bar-usvojila-odluku-o-rodnoj-ravnopravnosti>

⁵ “Priručnik za izradu lokalnih planova akcije za unapređenje rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou”, Misija OEBS u Crnoj Gori, 2015, dr Marijana Pajvančić

- Operativni cilj 4: Borba protiv rodno zasnovanog nasilja

Grafikon 1

II. RODNA RAVNOPRAVNOST NA LOKALNOM NIVOU U CRNOJ GORI

Lokalne samouprave u Crnoj Gori primjenjuju akcione planove kroz nekoliko ključnih aktivnosti koje osiguravaju njihovu efikasnu realizaciju i kontinuirani napredak u upravljanju javnim politikama. Najprije, opštine angažuju različite zainteresovane strane, uključujući i organizacije civilnog društva, kako bi zajednički pripremili, implementirali i nadzirali akcione planove. Registruju se javni pozivi za učešće i organizuju radionice i treninge sa ciljem jačanja kapaciteta za praćenje i evaluaciju implementacije. Takođe, osnivaju se mreže saradnje među lokalnim NVO i različitim lokalnim institucijama radi razmjene znanja i koordinacije aktivnosti.

Lokalne vlasti sprovode monitoring kroz objavljivanje izvještaja, priručnika i primjera dobre prakse, kao i putem službenih konsultativnih tijela koja uključuju predstavnike/ce građana i nevladinog sektora. Ove aktivnosti podižu svijest lokalne zajednice o važnosti sprovođenja planova i unapređuju komunikaciju između vlasti i građana/ki.

Pored uključivanja civilnog društva, opštine ulažu u trening lokalnih službenika da bi se osigurala pravilna primjena politika i evaluacija rezultata. Cilj je da strateški planovi razvoja, uključujući i mjere za rodnu ravnopravnost i druge socijalne politike, postanu alat za efikasno upravljanje lokalnim razvojem s jasno definisanim mjerama, prioritetima i finansijskim procjenama.

Ovakav multidisciplinarni pristup integriše akcione planove sa opštinskim programima, omogućava transparentnost i odgovornost, te podstiče održivi razvoj na lokalnom nivou sa uključenim građanima/kama i njihovim predstavnicima.

Ukratko, lokalne samouprave u Crnoj Gori akcione planove primjenjuju kroz participativni proces sa građanima/kama i NVO, kontinuirani monitoring i edukaciju službenika uz stalnu evaluaciju i prilagođavanje mjera za ostvarenje planiranih ciljeva.

III. METODOLOGIJA

Metodologija izrade Lokalnog akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba u opštini Bar je usklađena sa Pravilnikom o metodologiji za izradu strateškog plana razvoja jedinice lokalne samouprave Ministarstva ekonomije⁶. Sadržaj LAP za rodnu ravnopravnost i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba je prilagođen smjernicama iz članova 15 i 16 Zakona o rodnoj ravnopravnosti, kao i Nacionalnoj Strategiji za rodnu ravnopravnost 2025-2029.

Za potrebe ove analize prikupljeni su sljedeći podaci:

- podaci od opštinskih organa i službi,
- statistički podaci od Uprave za statistiku,
- sprovedena anketa položaja LGBTIQ+ osoba na lokalnom nivou, a
- urađena je i analiza sa rodnog aspekta važećih strateških i drugih opštinskih dokumenata;

Na taj način postignuto je sljedeće:

- utvrđen trenutni položaj žena i LGBTIQ+ osoba u ovoj lokalnoj zajednici i ključni izazovi
- definisani vizija, strateški cilj, operativni ciljevi, mjere i aktivnosti
- definisan način koji će mjeriti promjene

Za izradu ovog lokalnog dokumenta korišćeni su svi alati koji daju dobre rezultate u dosadašnjoj praksi izrade lokalnih i drugih strateških dokumenata:

- SWOT analiza
- Anketa
- Konsultacije
- Sastanci (ukupno 3 sastanka Radne grupe za izradu ovog dokumenta)
- Primjena LFA (Logical Framework Approach) metode

Izrada Lokalnog akcionog plana za rodnu ravnopravnost i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba u opštini Bar imala je dvije faze, a svaka od faza sljedeće korake:

1. Pripremna faza

- 1.1. Obrazovanje radne grupe za izradu LAP RR Bar
- 1.2. Prikupljanje i analiza podataka i lokalnog konteksta
- 1.3. Analiza normativnog i strateškog okvira

⁶ Službeni list Crne Gore 20/11 i 68/16

2. Izrada LAP za rodnu ravnopravnost i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba

- 2.1. Definisane vizije i strateškog cilja
- 2.2. Definisane operativnih ciljeva
- 2.3. Dizajniranje aktivnosti, vremenskog okvira i odgovornosti
- 2.4. Dizajniranje SMART indikatora
- 2.5. Određivanje neophodnih resursa za realizaciju aktivnosti
- 2.6. Definisane okvira za praćenje i evaluaciju

Nakon ove dvije, slijede naredne faze i koraci:

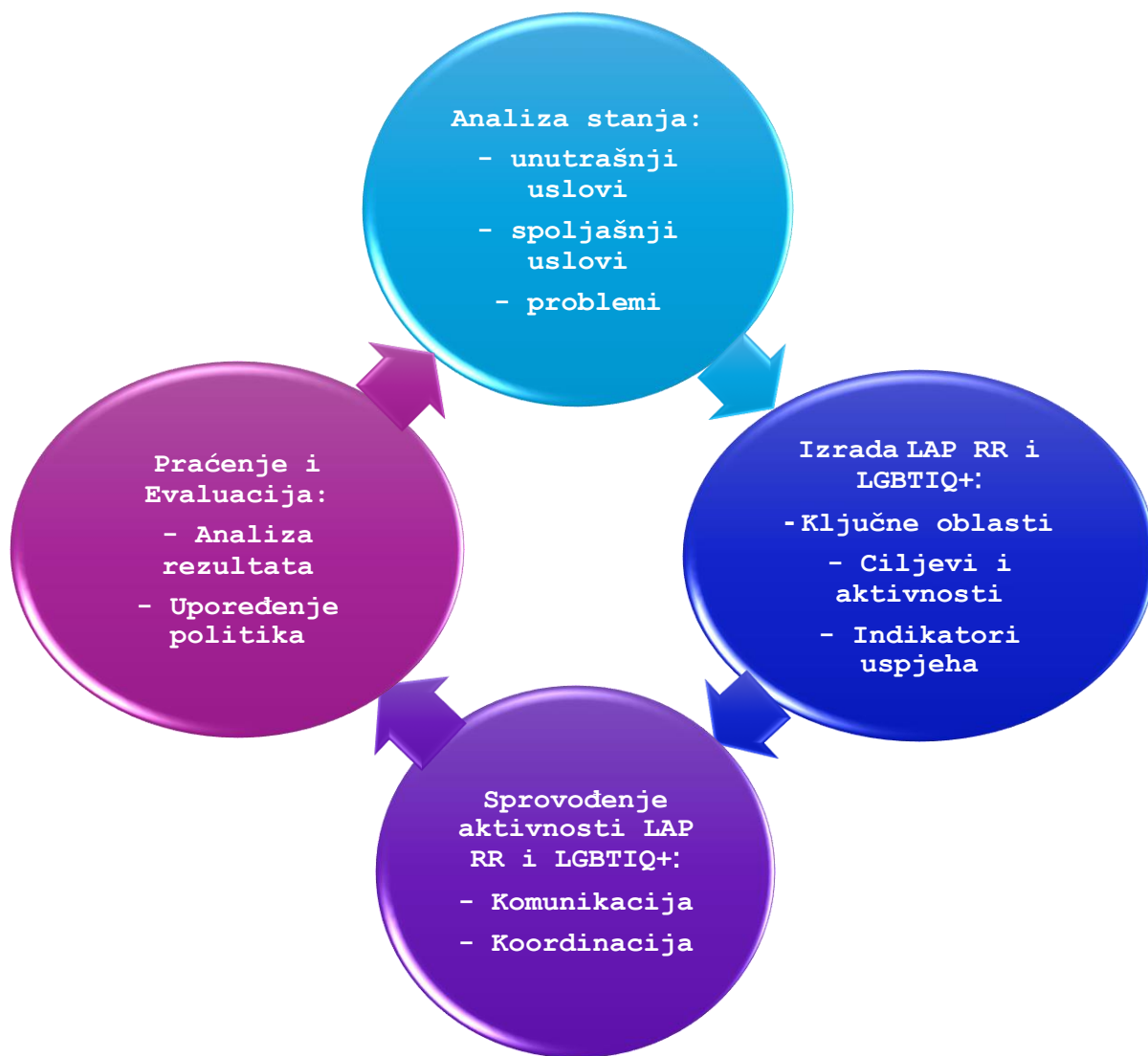
3. Realizacija LAP za rodnu ravnopravnost i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba

- 3.1. Organizovanje javne rasprave i usvajanje komentara i sugestija koje unapređuju LAP
- 3.2. Usvajanje LAP od strane SO Bar
- 3.3. Realizacija aktivnosti prema vremenskom planu, odgovornostima i resursima
- 3.4. Informisanje lokalne i šire javnosti o dostignutim rezultatima.

4. Praćenje realizacije i evaluacija učinka

- 4.1. Obrazovanje radne grupe za praćenje i evaluaciju
- 4.2. Izvještavanje prema vremenskom okviru i odgovornostima

Cio ciklus oko pripreme, izrade, primjene, praćenja i izvještavanja Lokalnog akcionog plana za rodnu ravnopravnost prikazan je grafikonom 2:

Grafikon 2

Ključni koraci u izradi lokalnog akcionog plana za rodnu ravnopravnost i unapređenje života LGBTIQ+ osoba obuhvataju nekoliko faza koje osiguravaju njegovo kvalitetno formulisanje, participativnost i efikasnu implementaciju.

- **Formiranje multisektorske radne grupe:** Uključivanje predstavnika/ca lokalnih vlasti, civilnog društva i drugih zainteresovanih strana radi koordinacije procesa izrade plana.
- **Analiza stanja:** Prikupljanje i analiza podataka o rodnim razlikama, problemima i izazovima u lokalnoj zajednici kroz statistike, istraživanja i konsultacije sa zainteresovanim stranama.
- **Identifikacija problema i prioriteta:** Definisane ključnih problema i područja za intervenciju na osnovu analize stanja, sa fokusom na najhitnije potrebe i mogućnosti lokalnih resursa.

- **Definisanje ciljeva i aktivnosti:** Postavljanje strateških i operativnih ciljeva, dizajniranje konkretnih mjera, aktivnosti, vremenskog okvira i odgovornosti, kao i kreiranje SMART indikatora za praćenje napretka.
- **Uključivanje javnosti i konsultacije:** Organizovanje radionica, sastanaka i javnih rasprava za prikupljanje sugestija i usaglašavanje mjera sa građanima i zainteresovanom zajednicom.
- **Finalizacija i usvajanje akcionog plana:** Nakon konsultacija, plan se usvaja putem odgovarajućih institucija, uz definisanje budžeta i resursa za sprovođenje.
- **Implementacija i praćenje:** Realizacija aktivnosti, kontinuirani monitoring, evaluacija i izvještavanje o postignutim rezultatima, uz obrazovanje radne grupe i ključnih faktora.

IV. **NORMATIVNI I STRATEŠKI OKVIRA ZA IZRADU LAP-a**

MEĐUNARODNI NORMATIVNI I STRATEŠKI OKVIR RODNE RAVNOPRAVNOSTI I PRAVA LGBTIQ+ OSOBA

MEĐUNARODNI PAKT O GRAĐANSKIM I POLITIČKIM PRAVIMA (1966), pored potvrde principa jednakost muškaraca i žena sadržanih u dotadašnjim aktima UN predviđa i određene obaveze država potpisnica. Naime, ovim paktom države potpisnice su se obavezale na garanciju i poštovanje prava predviđenih ovim paktom svih lica koja se nalaze na njihovoj teritoriji ili potpadaju pod njihovu nadležnost, kao i da svoje zakonodavstvo usklade sa odredbama pakta i omoguće svim građanima korišćenje žalbe nadležnim organima u slučaju kršenja proklamovanih prava.

KONVENCIJA O ELIMINACIJI SVIH OBLIKA DISKRIMINACIJE ŽENA (CEDAW) je usvojena od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 1979. godine, ali je stupila na snagu kao međunarodni ugovor 1981. godine. Sastoji se od preambule i 30 članova, definiše šta predstavlja diskriminaciju nad ženama i postavlja agendu za nacionalnu akciju za eliminaciju takve diskriminacije. Danas, ova Konvencija predstavlja jedan od najšire prihvaćenih međunarodnih sporazuma o ljudskim pravima. Ono što ovu Konvenciju razlikuje od prethodnih dokumenata donijetih o oblasti ravnopravnosti muškaraca i žena je program koji države potpisnice ne obavezuje samo na inkorporaciju odredaba Konvencije u nacionalno zakonodavstvo, već i na sprovođenje mjera i aktivnosti koje će dovesti do stvarne ravnopravnosti muškaraca i žena. U oblasti političkog reprezentovanja od značaja je član 7. Konvencije koji obavezuje države da preduzimaju sve mjere za otklanjanje diskriminacije žena u političkom i javnom životu zemlje, a posebno mjere za obezbeđenje 3 prava:

1. Pravo žena da glasaju na svim izborima i javnim referendumima i da budu birane u sva tijela koja se biraju putem javnih izbora
2. Pravo žena da učestvuju u kreiranju i sprovođenju vladine politike i da zauzimaju rukovodeće položaje i obavljaju sve javne funkcije na svim nivoima vlasti
3. Pravo žena da učestvuju u radu nevladinih organizacija i udruženja koja se bave javnim i političkim životom u zemlji.

Pored navedenog, član 8. Konvencije obavezuje države da preduzimaju sve mjere da bi obezbjedile ženama mogućnost da pod jednakim uslovima s muškarcima predstavljaju svoje vlade na međunarodnom nivou, kao i da učestvuju u radu međunarodnih organizacija.

Zemlje koje su ratifikovale ili pristupile Konvenciji su zakonski obavezne da sprovedu njene odredbe u praksi. One se takođe obavezuju da dostave nacionalne periodične

izveštaje Komitetu UN za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena, najmanje svake četiri godine, o mjerama koje su preduzete u skladu sa ugovornim obavezama NVO mogu da kreiraju izveštaje iz sjenke

PEKINŠKA PLATFORMA ZA AKCIJU je dokument četvrte svjetske konferencije o ženama, septembar 1995. godine, koji se smatra nacrtom za poboljšanje položaja žena i unaprjeđenje ženskih prava. Akcioni plan se sastoji od šest poglavlja koji se djeli na dvanaest "kritičnih oblasti". On definiše dugoročne ciljeve i mjere koje će vlade, međunarodna zajednica, nevladine organizacije i privatni sektor preduzeti u cilju poboljšanja uslova za žene. Vlade moraju da svakih 5 godina prijave svoja dostignuća a NVO mogu da kreiraju izveštaje iz sjenke.

MILENIJUMSKA DEKLARACIJA je rezolucija Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, usvojena 2000. godine. Polazi od suštinskih vrijednosti međunarodnih odnosa u 21. vijeku: sloboda, jednakost, solidarnost, tolerancija, poštovanje prirode, podjela odgovornosti, i kao ključne ciljeve navodi:

- Mir, bezbjednost i razoružanje
- Razvoj i smanjenje siromaštva
- Zaštita životne sredine
- Ljudska prava, demokratija i dobra vladavina
- Zaštita osjetljivih grupacija
- Posebne potrebe Afrike
- Jačanje uloge Ujedinjenih nacija

POVELJA O OSNOVNIM PRAVIMA U EVROPSKOJ UNIJI je osnovni dokument EU koji se tiče oblasti ljudskih prava, donijeta 2000. godine u Nici. Iako ne predstavlja pravno obavezujući dokument do usvajanja Ustava za Evropu, ovaj dokument ima veliki značaj jer se smatra važnim izvorom u tumačenju prava Evropske unije od strane Evropskog suda pravde.

MAPA PUTA ZA JEDNAKOST ŽENA I MUŠKARACA, Evropska komisija- definiše prioritetne oblasti i intervencije u cilju postizanja potpune jednakosti muškaraca i žena. Ova Mapa puta navodi šest prioritetnih područja aktivnosti EU vezanih za jednakost polova:

1. Postizanje jednake ekonomske nezavisnosti žena i muškaraca
2. Podsticanje usklađivanja poslovnog, privatnog i porodičnog života
3. Promovisanje jednakog učešća žena i muškaraca u donošenju odluka
4. Iskorjenjivanje nasilja na osnovu pola i trgovine ljudima
5. Uklanjanje rodni stereotipa u društvu
6. Promovisanje jednakosti polova van EU

STRATEGIJA EVROPSKE UNIJE ZA RAVNOPRAVNOST IZMEĐU ŽENA I MUŠKARACA je strateški dokument EU koji definiše politiku aktivnog djelovanja u cilju postizanja rodne ravnopravnosti i propisuje konkretne aktivnosti na osnovu pet prioriternih oblasti koje su definisane u Ženskoj povelji i jednoj oblasti koja se bavi pitanjima koja prožimaju sve ostale oblasti.

EVROPSKA POVELJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI NA LOKALNOM NIVOU Savjet evropskih opština i regiona (CEMR), kao asocijacija lokalnih i regionalnih vlasti iz preko trideset zemalja Evrope, usvojio je 2006. godine Evropsku povelju o jednakosti muškaraca i žena u lokalnom životu. Povelja je namijenjena lokalnim i regionalnim upravama Evrope, koje se njenim potpisivanjem, javno obavezuju da će slijediti principe rodne ravnopravnosti i sprovoditi odredbe propisane Poveljom u svojim sredinama. Polazeći od potrebe ravnopravnog učešća i prisustva žena i muškaraca u upravi i na vodećim pozicijama, Povelja utvrđuje sljedeća načela kao neophodna za dalje aktivnosti na polju rodne ravnopravnosti :

Ravnopravnost žena i muškaraca je fundamentalno pravo

- Da bi rodna ravnopravnost bila zagarantovana, moraju se rješavati pitanja višestruke diskriminacije i hendikepa
- Podjednako učešće žena i muškaraca u procesima odlučivanja je preduslov za demokratsko društvo
- Eliminisanje rodni stereotipa je fundamentalno za postizanje ravnopravnosti između žena i muškaraca
- Uvrščivanje rodni stavova u sve aktivnosti lokalne i regionalne uprave je neophodno u procesu poboljšanja ravnopravnosti između žena i muškaraca
- Pravilno obezbjeđivanje resursa za akcioni plan i program je neophodan alat u unaprjeđivanju rodne ravnopravnosti

Do sada je Povelju potpisalo oko 256 evropskih lokalnih i regionalnih uprava.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA (ECHR): Član 8 i 14 zabranjuju diskriminaciju na osnovu seksualne orijentacije, sa presudama Evropskog suda za ljudska prava (npr. o partnerstvima).

MEĐUNARODNI PAKT O GRAĐANSKIM I POLITIČKIM PRAVIMA (ICCPR): Član 26 štiti od diskriminacije, primjenjivo na LGBTIQ+.

IZVJEŠTAJI ECRI I EVROPSKE KOMISIJE: Preporuke protiv govora mržnje i diskriminacije.

V. DOMAĆI NORMATIVNI I STRATEŠKI OKVIR RODNE RAVNOPRAVNOSTI

U crnogorskom zakonodavstvu, pored USTAVA CRNE GORE („Sl. List CG“, br.1/2007 i 38/2013), relevantan izvor za oblast rodne ravnopravnosti i položaj LGBTIQ+ osoba čine zakoni i drugi pravni dokumenti.

USTAVOM CRNE GORE je utvrđeno da država jemči ravnopravnost žene i muškarca i razvija politiku jednakih mogućnosti (član 18), kao i da je zabranjena svaka neposredna i posredna diskriminacija po bilo kom osnovu, ali da se mogu primjenjivati posebne mjere čiji je cilj stvaranje jednakih mogućnosti (član 8).

Od zakona kojima se regulišu pitanja značajna za ostvarivanje rodne ravnopravnosti neophodno je izdvojiti Zakon o rodnoj ravnopravnosti („Sl. list CG“, br.1/2007 i 38/2010), Zakon o zabrani diskriminacije („Sl. list CG“, br. 41/2010) i Zakon o zaštitniku/ici ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Sl. list CG“, br.42/2011 i 32/2014)

ZAKON O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI uređuje način obezbjeđivanja i ostvarivanja prava po osnovu rodne ravnopravnosti, kao i mjere za eliminisanje diskriminacije po osnovu pola i stvaranje jednakih mogućnosti za učešće žena i muškaraca, kao i lica drukčijih rodni identiteta u svim oblastima društvenog života. Prava po osnovu rodne ravnopravnosti, po ovom Zakonu, obezbjeđuju se i ostvaruju u skladu sa međunarodnim ugovorima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

Ovaj Zakon pripada grupi evropskih zakona usvojenih radi promovisanja i uspostavljanja rodne ravnopravnosti koji definišu termine, uvode i opisuju mjere koje treba usvojiti, obaveze organa (kod nas su to državni organi, organi državne uprave i lokalne samouprave, javne ustanove, javna preduzeća i druga pravna lica koja vrše javna ovlašćenja) i subjekata u privatnom sektoru (privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici/ce), kao i mandat državnog mehanizma zaduženog za rodnu ravnopravnost (ovim Zakonom je ustanovljen organ državne uprave nadležan za poslove u vezi sa ostvarivanjem rodne ravnopravnosti, a to je ministarstvo nadležno za zaštitu ljudskih i manjinskih prava). Jedna od ključnih odredaba Zakona je član 3 kojim je utvrđena izričita obaveza i privatnog sektora da, radi postizanja rodne ravnopravnosti, u svim fazama planiranja, donošenja i sprovođenja odluka, kao i preduzimanja aktivnosti iz svoje nadležnosti ocjenjuju i vrjednuju uticaj tih odluka i aktivnosti na položaj žena i muškaraca.

Zakon o rodnoj ravnopravnosti je izmijenjen i dopunjen 2015, na način da predstavlja mehanizam za eliminisanje diskriminacije lica drukčijih rodni identiteta i stvaranje jednakih mogućnosti za ta lica u svim sferama života, naročito u pogledu njihovog ravnopravnog tretmana.

Ovaj zakon, u skladu sa Ustavom Crne Gore (član 8 stav 2) i Konvencijom o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), propisuje da se diskriminacijom neće smatraju opšte i posebne mjere, donijete ili preduzete radi otklanjanja i sprječavanja nejednakog tretmana žena i muškaraca, otklanjanja posljedica nejednakog tretmana žena i muškaraca i promovisanja rodne ravnopravnosti.

Zakonom je eksplicitno propisana i obaveza državnih organa, organa lokalne samouprave i svih drugih organa i pravnih lica koji vrše javna ovlašćenja da u okviru programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih ili na drugi način propisan zakonom ili drugim aktom obezbijede edukaciju zaposlenih o postizanju rodne ravnopravnosti, odnosno ostvarivanju prava po osnovu rodne ravnopravnosti.

Obzirom da je Zakonom o zabrani diskriminacije i Zakonom o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore zaštita od diskriminacije u potpunosti uređena, to je odredbom člana 6a Zakona o rodnoj ravnopravnosti upućeno na primjenu tih zakona i u slučaju ostvarivanja zaštite lica diskriminiranih po osnovu pola.

Zakon o rodnoj ravnopravnosti mora se posmatrati u kontekstu cjelokupnog crnogorskog pravnog sistema, pošto je koncipiran na način da inicira orodnjavanje svih institucija, instrumenata (normativnih i implementacionih) i strategija u svim oblastima. On podržava stav da svako, organ, pravno i fizičko lice, mora da bude odgovoran za svoj djelokrug rada i ne reguliše pitanja kojima treba da se bave sistemski zakoni. Zato je važno istaći da se u nizu zakona koji uređuju različite oblasti nalaze odredbe značajne za ostvarivanje rodne ravnopravnosti, kao i odredbe o zabrani diskriminaciji, pored ostalog i po osnovu pola (npr. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći, Zakon o radu, Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, Zakon o izboru odbornika i poslanika, Zakon o Ustavnom sudu Crne Gore, Zakon o sudskom savjetu i sudijama, Zakon o Državnom tužilaštvu, Zakonik o krivičnom postupku, Zakon o strancima i dr).

ZAKON O ZAŠTITNIKU/CI LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA propisuje da je Zaštitnik/ca institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije i da, uz saglasnost diskriminisanog lica, postupa i preduzima mjere za zaštitu od diskriminacije, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonom kojim je uređena zabrana diskriminacije. Kad se radi o diskriminaciji od strane organa vlasti, Zaštitnik/ca može nadležnom organu da podnese inicijativu za pokretanje disciplinskog postupka, odnosno postupka za razrješenje lica čijim je radom ili nepostupanjem učinjena diskriminacija.

ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE detaljno uređuje poslove Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda kad je u pitanju nadležnost te institucije da pruža zaštitu od diskriminacije. Tako je, između ostalog, propisano da je Zaštitnik/ca ljudskih prava i sloboda Crne Gore nadležan/na da postupa po pritužbama zbog diskriminatornog postupanja organa, privrednog društva, drugog pravnog lica, preduzetnika i fizičkog lica, i preduzima mjere i radnje za otklanjanje

diskriminacije i zaštitu prava diskriminisanog lica, ako nije pokrenut sudski postupak, kao i da podnosi Skupštini Crne Gore, u okviru godišnjeg izvještaja, poseban dio izvještaja o sprovedenim aktivnostima na zaštiti od diskriminacije i promociji jednakosti, ali i da se Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda može obratiti svako ko smatra da je diskriminisan aktom, radnjom ili nepostupanjem organa i drugih pravnih i fizičkih lica.

ZAKON O LOKALNOJ SAMOUPRAVI⁷ u članu 3 definiše da se lokalna samopurava ostvaruje na načelima demokratije, jednakosti, a član 11 još eksplicitnije definiše obaveze lokalne samouprave „Opština obezbjeđuje uslove za zaštitu i unaprjeđenje manjinskih prava i rodne ravnopravnosti, u skladu sa Ustavom, zakonom i potvrđenim međunarodnim ugovorima.“

Kada govorimo o strateškom okviru na državnom nivou, u domenu rodne ravnopravnosti je najznačajnija NACIONALNA STRATEGIJA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST U CRNOJ GORI, 2025-2029. U realizaciji strateških i operativnih ciljeva postavljenih u ovom dokumentu lokalne samouprave i Zajednica opština se navode kao akteri ovoga procesa bilo među nosiocima aktivnosti, bilo kao partneri u ostvarivanju planiranih aktivnosti.

ZAKON O ŽIVOTNOM PARTNERSTVU LICA ISTOG POLA - Omogućava registrovano partnerstvo sa građanskim pravima.

KRIVIČNI ZAKONIK: Kazne za zločine iz mržnje i govor mržnje na osnovu SOGI (seksualne orijentacije i rodnog identiteta).

STRATEGIJA ZA UNAPREĐENJE KVALITETA ŽIVOTA LGBTIQ OSOBA (2024-2028): Nacionalni okvir za implementaciju prava.

Ovaj okvir predstavlja pravni i strateški temelj za afirmaciju rodne ravnopravnosti i unapređenje položaja LGBTIQ+ populacije u Crnoj Gori, uz poseban značaj na primjenu i dalje jačanje institucionalnih kapaciteta za sprovođenje politika rodne ravnopravnosti u praksi.

⁷ "Sl. list CG", br. 2/2018, 34/2019 i 38/2020

VI. ANALIZA STANJA I LOKALNOG KONTEKSTA

Mehanizmi za rodnu ravnopravnost koji sada postoje u opštini Bar su:

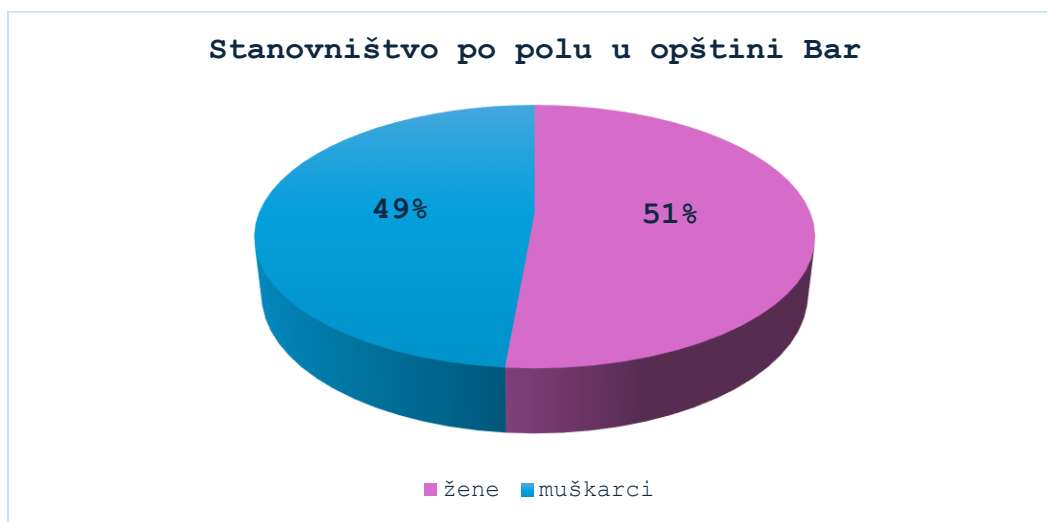
- Odluka o ravnopravnosti polova, broj 030- 522 od 22.12.2011.
- Savjet za rodnu ravnopravnost⁸
- Odsjek za ljudska i manjinska prava i rodnu ravnopravnost
- Viša savjetnica 1 za rodnu ravnopravnost, imenovana 2013.
- Rješenje o obrazovanju Radne grupe za izradu Lokalnog akcionog plana za rodnu ravnopravnost I unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba u opštini Bar 2026-2029, broj 01-018/25-4107/1 od 28.11.2025.

1. Socio- demografski rodni kontekst

1.1 Stanovništvo po polu po podacima iz poslednjeg popisa, po starosnim grupama

Prema rezultatima popisa održanog u decembru 2023, u Baru živi 45.812 stanovnika/ca, odnosno 7,35% ukupnog stanovništva Crne Gore, što je rast od oko 9% u odnosu na 42.048 po Popisu iz 2011. Muškaraca je 22.258, a žena 23.554.

Prosječna starost je 39,79 godina (muškaraca 38,56, žena 40,95).

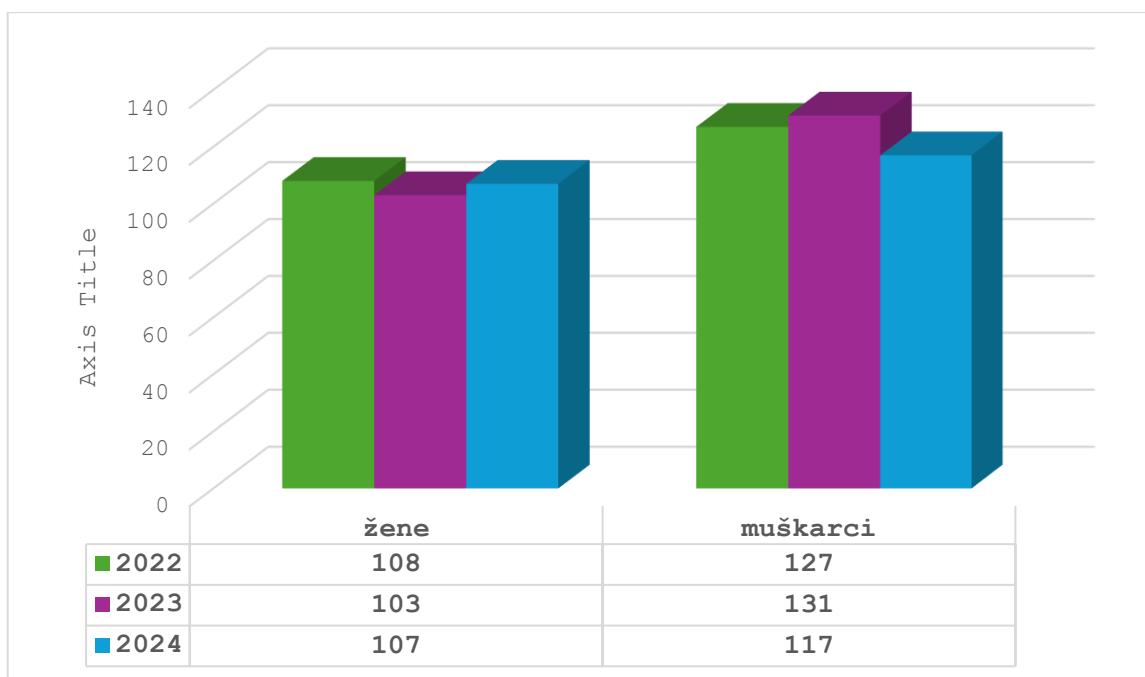
Grafikon 3

⁸ Odluka o imenovanju Savjeta za rodnu ravnopravnost Skupštine opštine Bar br. 030-016/23-394 od 18. 5. 2023. godine („Službeni list CG - Opštinski propisi”, br. 25/23 od 25. 5. 2023. godine)

Opštine/pol	Ukupno	Starost															
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+
Bar	45 812	2 457	2 942	2 967	2 453	2 377	2 749	3 167	3 591	3 363	3 096	2 967	2 986	3 071	2 819	2 199	2 608
muško	22 258	1 257	1 534	1 545	1 304	1 224	1 396	1 460	1 782	1 654	1 476	1 392	1 408	1 451	1 314	1 004	1 057
žensko	23 554	1 200	1 408	1 422	1 149	1 153	1 353	1 707	1 809	1 709	1 620	1 575	1 578	1 620	1 505	1 195	1 551

Tabela 1

1.2. Stopa mortaliteta

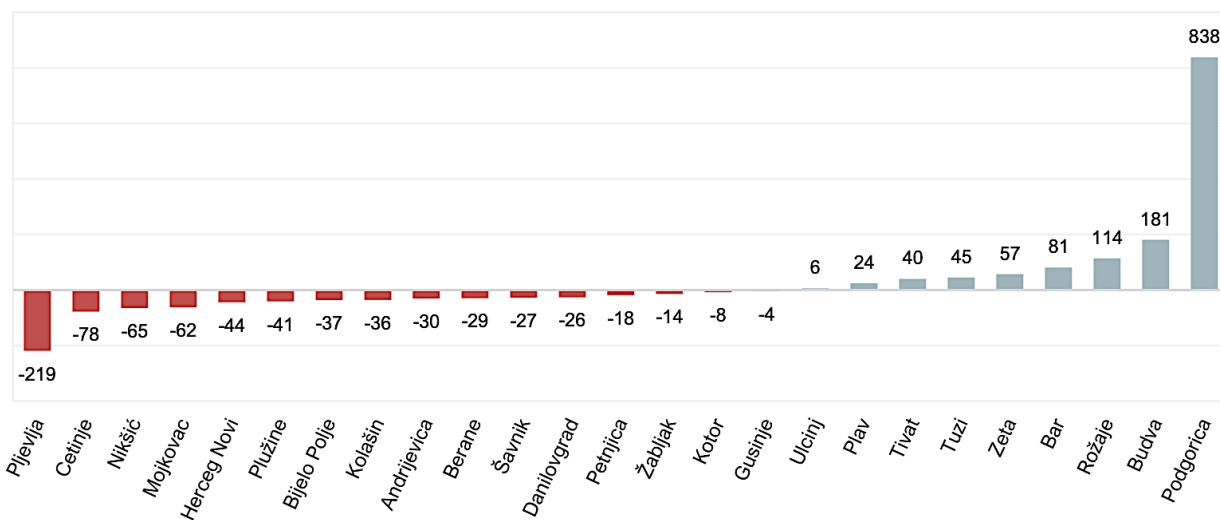

Grafikon 4

Opština Bar, prema podacima Zavoda za statistiku spada u opštine sa pozitivnim prirodnim priraštajem, odnosno prema rezultatima poslednjeg popisa u 2023. godini je rođena 81 osoba više u odnosu na broj umrlih.

Prema podacima iz 2024, u opštini Bar stopa prirodnog priraštaja bila je 1,8; stopa nataliteta 11,3 a stopa mortaliteta 9,5⁹

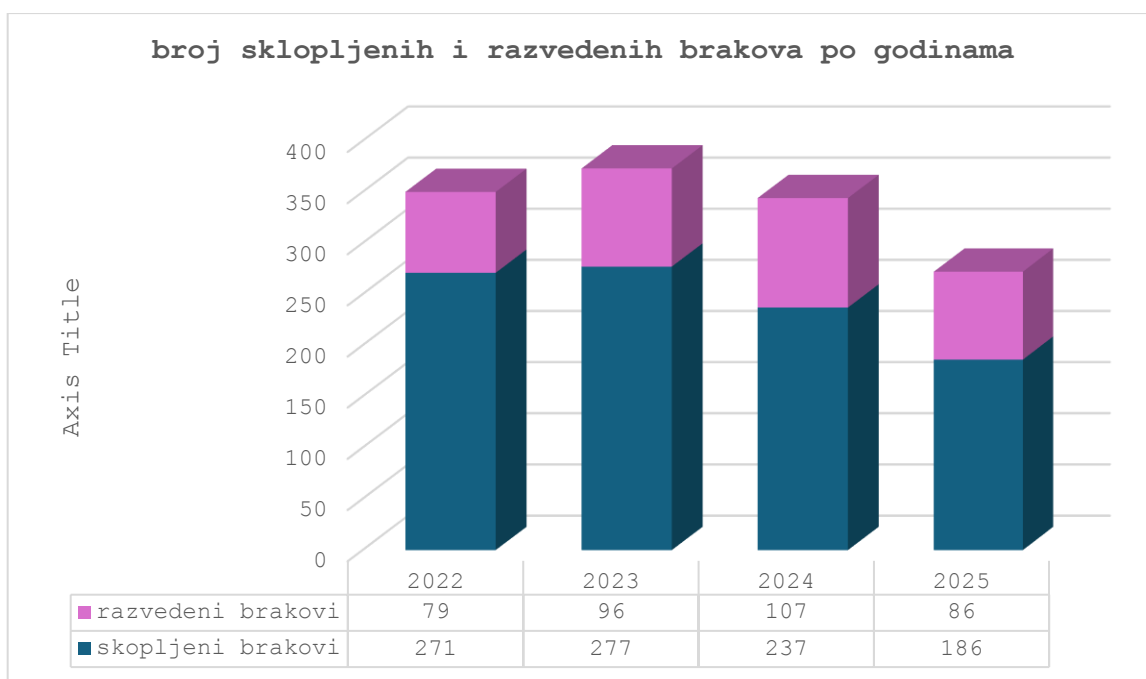
⁹https://monstat.org/uploads/files/demografija/osnovni%20demografski%20pokazatelji/2024/Procjene%20stanovnistva%20i%20osnovni%20demografski%20indikator_i_2024.pdf

Slika 1

Slikom 1 dat je prikaz prirodnog priraštaja po opštinama.

1.3. Broj sklopljenih i razvedenih brakova po godinama u opštini Bar

Grafikon 5

Iz grafikona 5 je jasno da raste broj razvedenih brakova, osim u 2025, kada je zabilježen i znatno niži broj sklopljenih brakova u odnosu na predhodne godine. Za sklopljene brakove

možemo reći da imaju trend slabljenja, te bi ovi zaključci implicirali aktivnosti koje se odnose na formiranje Savjetovališta za brak i porodicu.

2. Učešće žena u procesu odlučivanja

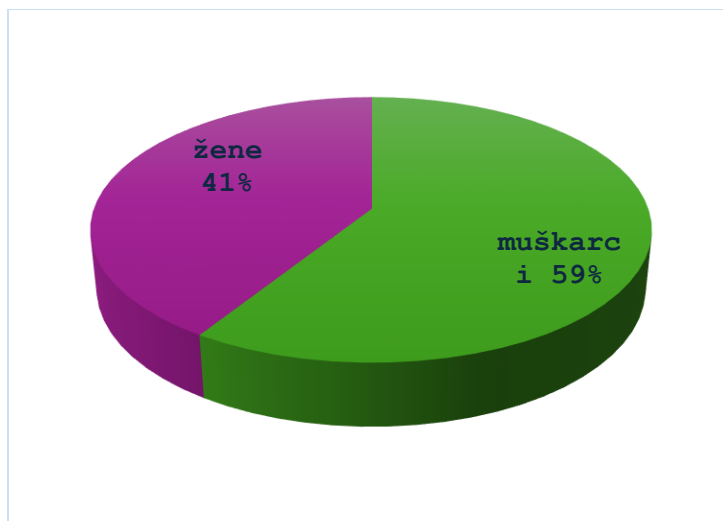
Kolika je važnost primjene principa rodne ravnopravnosti u oblasti odlučivanja, govori član 8 Odluke o ravnopravnosti polova u Opštini Bar:

“Primjena principa ravnopravnosti polova

Princip ravnopravnosti polova primjenjuje se naročito prilikom izbora, postavljenja, imenovanja i konstituisanja, u:

- Skupštini i radnim tijelima i komisijama koje ona imenuje,
- Organima lokalne uprave,
- Radnim tijelima i komisijama koje imenuje predsjednik/ca Opštine
- Organima upravljanja javnih ustanova čiji je osnivač Opština
- Savjetima mjesnih zajednica na teritoriji opštine Bar”

2.1 Broj odbornica i odbornika u poslednjem sazivu SO Bar je 15 žena i 22 muškarca, a prikazano je i grafikonom 6:

Grafikon 6

2.2 Struktura zaposlenih po polu u lokalnim organima i službama predstavljena je tabelom 2:

Naziv organa/službe	Ukupno	Broj Ž	Broj M	Procenat Ž	Procenat M	Pol rukovodioca /teljke
SLUŽBA PREDSEDNIKA OPŠTINE	18	9	9	50%	50%	
SLUŽBA ZA SKUPŠTINSKE POSLOVE	10	8	2	80%	20%	
SLUŽBA GLAVNOG ADMINISTRATORA	4	4	0	100%	-	Ž
SEKRETARIJAT ZA IMOVINU I INVESTICIJE	17	9	8	53%	47%	M
SEKRETARIJAT ZA FINANSIJE	41	28	13	68%	32%	Ž
SEKRETARIJAT ZA LOKALNU SAMOUPRAVU	48	23	25	48%	52%	Ž
SEKRETARIJAT ZA URBANIZAM I PROSTORNO PLANIRANJE	15	12	3	80%	20%	M
SLUŽBA KOMUNALNE POLICIJE I INSPEKCIJE	32	18	14	56%	44%	M
SEKRETARIJAT ZA SPORT I MLADE	11	7	4	64%	36%	M
SEKRETARIJAT ZA PRIVREDU	15	12	3	80%	20%	Ž
SLUŽBA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	42	2	40	5%	95%	M
SEKRETARIJAT ZA LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ	13	6	7	46%	54%	M
SLUŽBA ZA UNUTRAŠNJU REVOZIJU	2	1	1	50%	50%	Ž
SEKRETARIJAT ZA KOMUNALNE POSLOVE I SAOBRAĆAJ	13	4	9	31%	69%	M
SLUŽBA GLAVNOG GRADSKOG ARHITEKTE	5	3	2	60%	40%	M
SEKRETARIJAT ZA KULTURU	7	4	3	57%	43%	M
UKUPNO	297	149	148	50%	50%	35%Ž 65%M

Tabela 2

Dajemo i pregled mjesnih zajednica u opštini Bar i pol osobe na rukovodećoj poziciji, odnosno samo je jedna žena predsjednica, a izraženo u procentima, to je 8,33%:

Mjesne zajednice	Predsjednik/ca
MZ Topolica I	Žena
MZ Bar II - Polje	Muškarac
MZ Bar III Bjeliši	Muškarac
MZ Bar IV- Burtaiši	Muškarac
MZ Bar V Sutorman	Muškarac
MZ Stari Bar	Muškarac
MZ Šušanj	Muškarac
MZ Spič	Muškarac
MZ Mrkojevići	Muškarac
MZ Ostros	Muškarac
MZ Crmnica	Muškarac
MZ Šestani	Muškarac

Tabela 3

2.3 Statistika po polu u privrednim društvima čiji je osnivač Opština:

Naziv privrednog društva	Zaposleni po polu u %		Pol osobe koja rukovodi
	žene	muškarci	
DOO Komunalne djelatnosti Bar	29%	71%	4 M, 3Ž
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar	28%	72%	2 M, 2 Ž
DOO „Sportsko-rekreativni centar“ Bar	36%	64%	M
JU Kulturni centar Bar	49%	51%	Ž
DOO „Lovstvo“ Bar	23%	77%	M
Lokalni javni emiter Radio Bar doo	45%	55%	M
TO Bar	73%	27%	M
DOO „Parking servis Bar“	100%	-	Ž
Kuća Maslina, Bar	83%	17%	Ž
„Možura“ DOO za upravljanje sanitarnom deponijom Bar	21%	78%	2 M

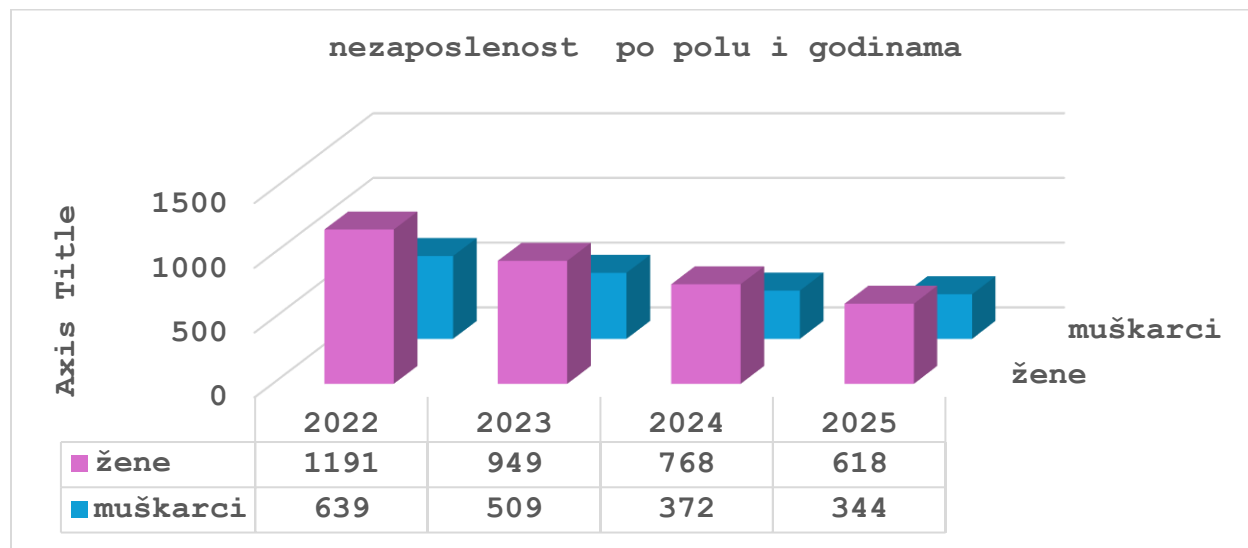
Tabela 4

Opština Bar ima 41% žena u sadašnjem sazivu SO Bar, te time može biti primjer ostalim opštinama. Kada su u pitanju zaposleni po polu u lokalnim organima i službama, zaključujemo da su ravnopravni, ali ne i na rukovodećim pozicijama istih organa i službi, jer na tim pozicijama je 35% žena i 65% muškaraca. Takođe, Predsjednik Opštine Bar je muškarac, a potpredsjednici/e: jedna žena i jedan muškarac.

Statistika po polu predsjednika Savjeta mjesnih zajednica pokazuje da od ukupno 12 mjesnih zajednica, imamo samo jednu ženu predsjednicu (samo 8,33%), te je i ovdje otvoren prostor za aktivnosti koje bi povećale broj žena na rukovodećim pozicijama lokalnih organa, službi i mjesnih zajednica.

3. Rodne ekonomske nejednakosti

3.1 Podaci o nezaposlenosti po polu u 2022, 2023, 2024 i 2025. u opštini Bar (izvor: ZZZ Bar)

Grafikon 7

Isti podaci prikazani su tabelama 5, 6, 7 i 8:

Podaci za 2025. godinu, po stepenu stručne spreme i po polu:

Opština	Ukupno	Ukupno žena	Stepeni stručne spreme															
			I	Iž	II	IIž	III	IIIž	IV	IVž	V	Vž	V	Vž	VI	VIž	VII	VIIž
Bar	962	618	27	18	2	1	13	7	19	13	5	3	1	8	27	18	25	18
			9	3	5	5	2	8	9	2			4	6	1			

Tabela 5

Podaci za 2024. godinu, po stepenu stručne spreme i po polu:

Opština	Ukupno	Ukupno žena	I	Iž	II	IIž	III	IIIž	IV	IVž	V	Vž	VI	VIž	VII	VIIž	VII	VIIž
Bar	1140	768	31	20	3	1	16	8	26	19	4	1	2	1	31	22	22	18
			2	8	5	9	3	8	5	2			2	3	7	9		

Tabela 6

Podaci za 2023. godinu, po stepenu stručne spreme i po polu:

Opština	Ukupno	Ukupno žena	I	Iž	II	IIž	III	IIIž	IV	IVž	V	Vž	VI	VIž	VII	VIIž	VII	VIIž
Bar	1458	949	38	24	4	2	23	12	35	25	4	2	3	1	36	25	31	24
			6	4	8	9	6	3	8	7			4	8	1	2		

Tabela 7

Podaci za 2022. godinu, po stepenu stručne spreme i po polu:

Opština	Ukupno	Ukupno žena	I	Iž	II	IIž	III	IIIž	IV	IVž	V	Vž	VI	VIž	VII	VIIž	VII	VIIž
Bar	1830	1191	47	30	5	3	28	14	46	31	5	1	4	2	46	34	28	20
			9	7	7	5	7	3	3	8			6	6	5	1		

Tabela 8

Izvjestno je da je ženska nezaposlenost dominantna u populaciji nezaposlenih osoba u opštini Bar, pa je 2025. među nezaposlenima bilo 64% žena, 2024. ih je bilo 67%, 2023- 65% a 2022. godine je bilo isto 65%. Sa druge strane, analiza pokazuje nominalni pad broja nezaposlenih osoba u istoj opštini, pa i nezaposlenih osoba ženskog pola, ali se ženska nezaposlenost i dalje tretira kao goruće pitanje zbog gore navedenih udjela u ukupnom broju nezaposlenih.

Podaci o nezaposlenosti i zaposlenosti osoba LGBTIQ+ ne postoje.

3.2 Razvoj ženskog preduzetništva

Konkursom za raspodjelu sredstava za razvoj ženskog preduzetništva 2023. godine opredijeljeno je 100.000,00 eura a sredstva su dobile 22 žene sa pojedinačnim iznosima 4.000,00 i 5.000,00 eura. Konkursom za raspodjelu sredstava za razvoj ženskog preduzetništva 2024. godine opredijeljeno je 100.000,00 eura a sredstva su dobile 22 žene. U 2025. godini je po raspisanom Javnom konkursu podržano ukupno 22 preduzetnice u ukupnom iznosu od 100.000,00 eura.

Evaluacija podržanih biznis planova se radi po isteku roka za realizaciju, odnosno nakon godinu dana od dana potpisivanja Ugovora o dodjeli sredstava, tako da će evaluacija biti izrađena tek iduće godine. Izvještaj o evaluaciji će biti usvojen na sjednici SO Bar.

U sektoru poljoprivrede 2023. godine podijeljeno je 7.830,00 eura za jedanaest žena, 2024. taj iznos je bio 6,478,58 eura za jedanaest žena i 2025. podijeljeno je 3.756,05 eura za osam žena.

U sektoru zanatstva u 2023, 2024 i 2025. ukupno je podržano dvanaest žena, sa ukupnim iznosom od 28.000,00 eura a pojedinačni iznosi su bili 2.000,00- 4.000,00 eura.

4. Obrazovanje

PREDŠKOLSKO OBRAZOVANJE 2025/26		
Broj objekata	3	
Broj djece po polu	M	Ž
	842	844
Rukovodioci po polu	-	3

Tabela 9

OSNOVNO OBRAZOVANJE 2025/26		
Broj objekata	11	
Broj djece po polu	M	Ž
	2583	2788
Rukovodioci po polu	5	6

Tabela 10

Napomena: broj djece u ŠOMO „Petar II Petrović Njegoš je dat izdvojeno budući da je inkorporiran u ukupnom broju djece osnovnih škola tj. polaznici muzičke škole su redovni učenici osnovnih škola. Ukupan broj učenika ove ustanove je **585 – 347(ž), 238(m)**

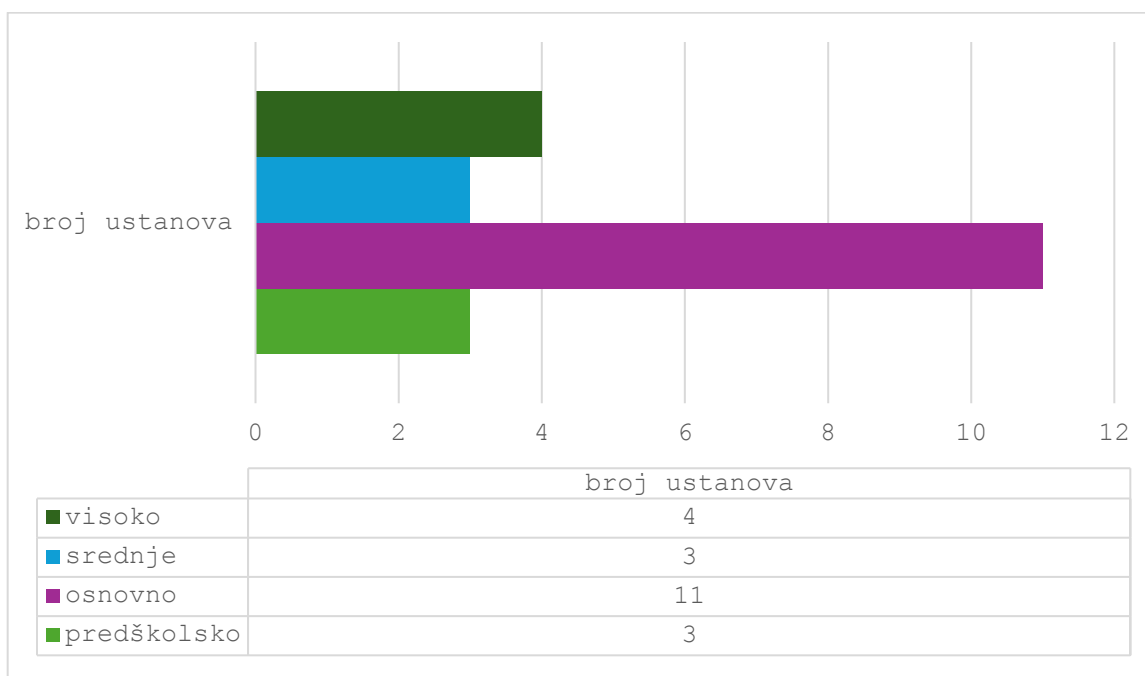
SREDNJE OBRAZOVANJE 2025/26		
Broj objekata	3	
Broj učenika/ca po polu	M	Ž
	907	931
Rukovodioci po polu	2	1

Tabela 11

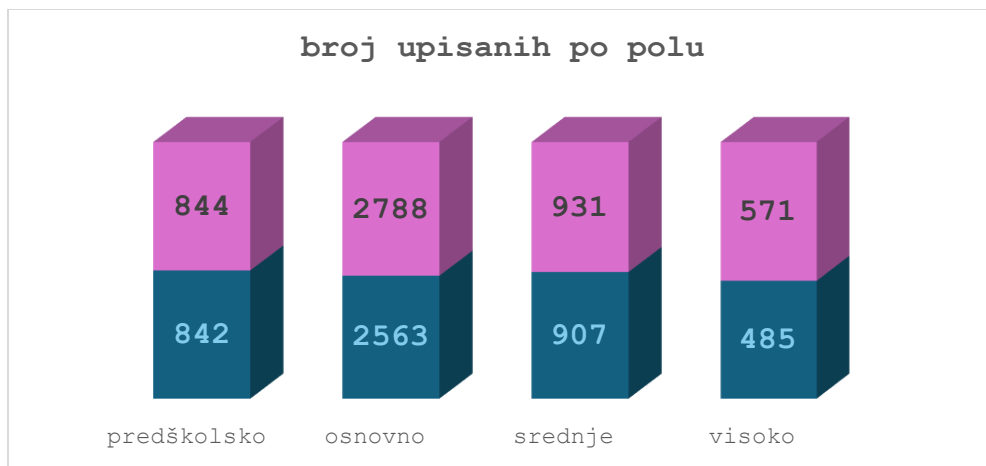
VISOKO OBRAZOVANJE 2025/26		
Broj objekata	4	
Broj studenata/kinja po polu	M	Ž
	485	571
Rukovodioci po polu	4	-

Tabela 12

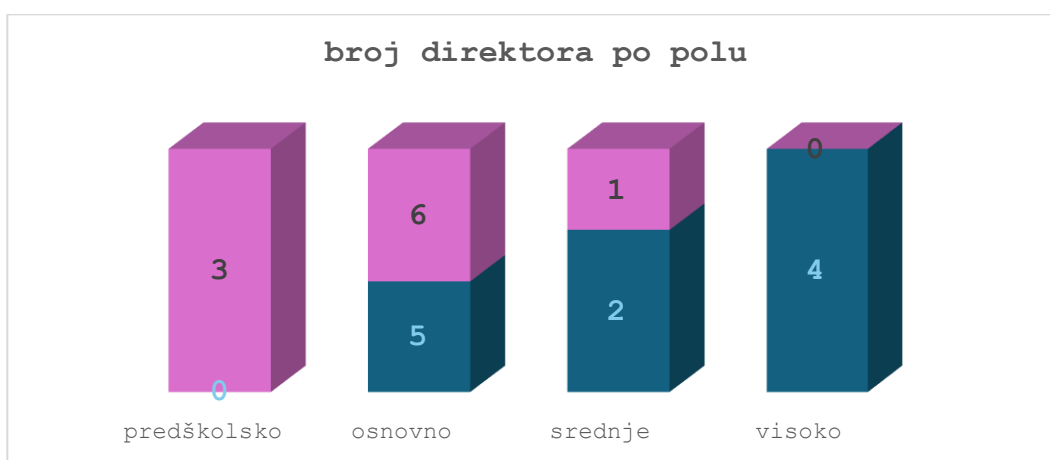
Broj obrazovnih ustanova u opštini Bar:

Grafikon 8

Grafikon 9

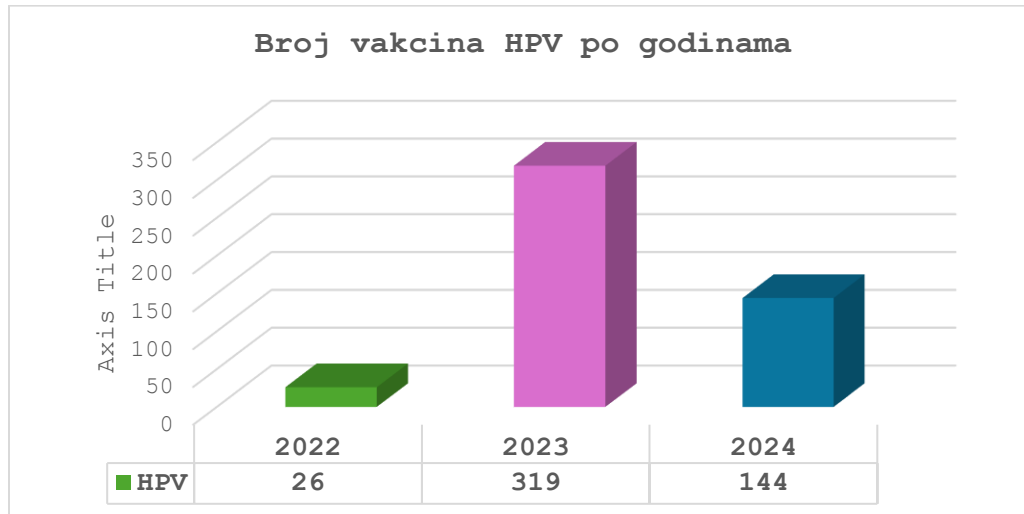

Grafikon 10

Kratka rodna analiza sektora obrazovanja u opštini Bar pokazuje da među učenicima/ama i studentima/kinjama u svim ustanovama obrazovanja većinu čine djevojčice i djevojke, izvjesno je (iako nemamo egzaktno podatke) da ih je većina i među nastavnim osobljem ali i da ih je na rukovodećim pozicijama sve manje kako raste nivo obrazovanja u obrazovnim ustanovama, pa tako na nivou srednjoškolskog obrazovanja imamo samo 33% direktorica, a na nivou visokog obrazovanja nijednu ženu na najvišoj poziciji rukovođenja. To je još jedan od indikatora nejednakosti po polu.

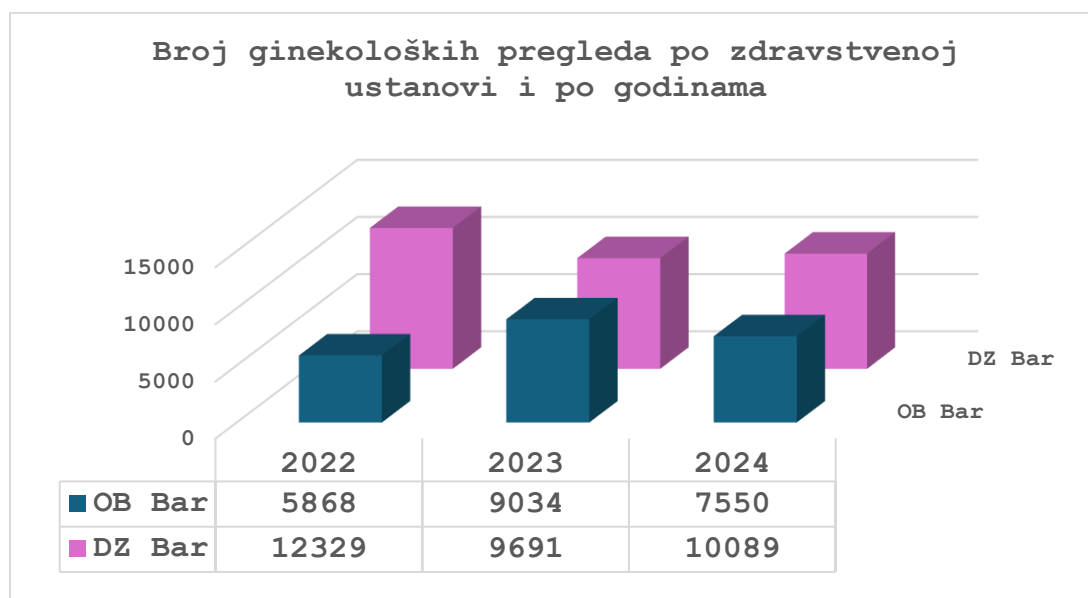
5. Žensko zdravlje na lokalnom nivou

5.1 Statistika HPV vakcinacije za 2022, 2023 i 2024. pokazuje da je veoma nizak nivo HPV vakcinacije, a obzirom na povećanje broja umrlih zbog dijagnoze karcinoma grlića materice, to se kao obavezna aktivnost u ovom lokalnom planu nameće snažna kampanja za povećanje HPV vakcinacije.

Grafikon 11

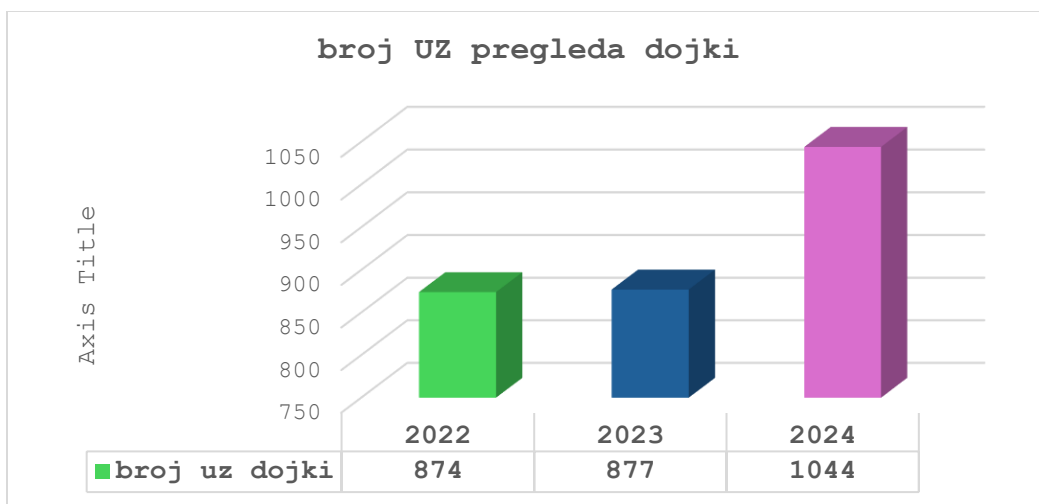
5.2 Ginekološka zdravstvena zaštita: broj ostvarenih pregleda u 2022, 2023 i 2024 u Opštoj bolnici Bar i Domu zdravlja pokazuje grafikon 12 i vidimo relativan trend rasta broja pregleda, što je dobro pojačati aktivnošću koja bi promovisala prednosti pravovremenih ginekoloških pregleda u cilju prevencije ginekoloških oboljenja.

Grafikon 12

U 2025. godini u Opštoj bolnici Bar je izvršeno 1028 ginekoloških pregleda¹⁰

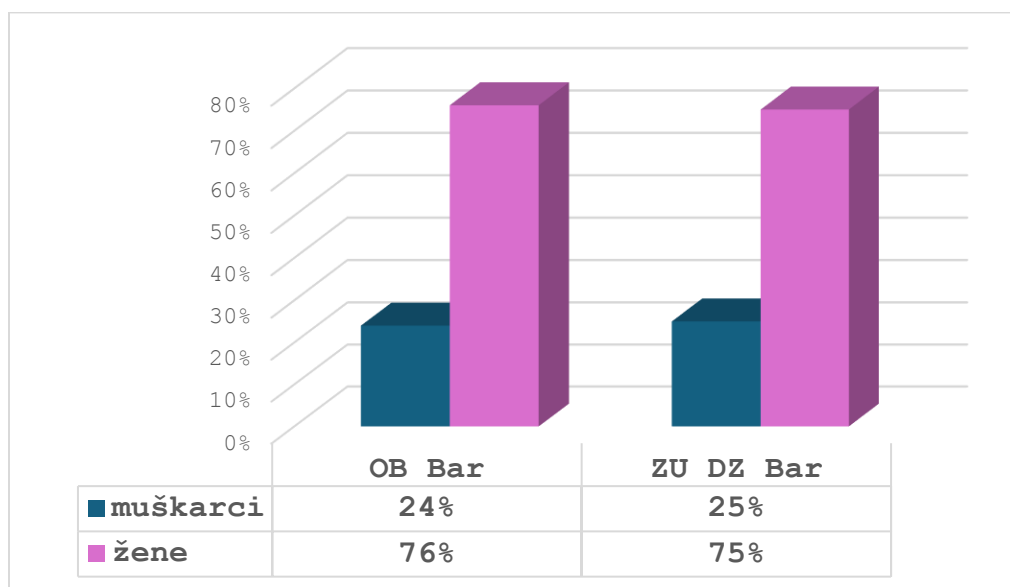
5.3 Broj ultrazvučnih (UZ) pregleda dojke 2022, 2023 i 2024, prikazana grafikonom 13 takođe pokazuje rast, naročito u 2024. godini, i neophodno je nastaviti aktivnosti koje će ojačati ovaj trend rasta pregleda dojki, obzirom na visoko učešće razloga smrtnosti žena od karcinoma dojke.

Grafikon 13

U 2025. godini u Opštoj bolnici Bar je izvršeno 980 ultrazvučnih pregleda dojki¹¹

5.4 Statistika po polu zaposlenih u Bolnici Bar i DZ Bar

Grafikon 14

¹⁰ Podaci iz OB Bar

¹¹ Isto

Zdravstvo je (uz obrazovanje) oblast u kojoj među zaposlenima dominiraju žene, čine čak tri četvrtine zaposlenih, a rukovodne pozicije u dvije zdravstvene ustanove u Baru su "podijeljene", odnosno direktor Opšte bolnice Bar je muškarac, a direktorica je u Domu zdravlja.

5.5 Broj područnih ambulanti:

U opštini Bar postoji 5 područnih ambulanti:

- Virpazar,
- Sutomore ,
- Stari Bar,
- Pečurice i
- Ostros

6. *Rodno zasnovano nasilje*

6.1 Broj prijava

Osnovno državno tužilaštvo u Baru imalo je :

- 2022. godini 40 prijava protiv 40 lica za krivično djelo nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici
- 2023. godini 40 prijava protiv 40 lica za krivično djelo nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici
- 2024. godini 62 prijave protiv 62 lica za krivično djelo nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici

6.2 Broj prijavljenih silovanja za 2022, 2023 i 2024. u opštini Bar

- 2022.godine - 4 krivična djela
- 2023.godine - 3 krivična djela
- 2024.godine - 2 krivična djela

6.3 Broj procesuiranih predmeta u vezi sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici za 2022, 2023 i 2024. u opštini Bar i vrsta izrečenih mjera

SUD ZA PREKRŠAJE U BUDVI

ODJELJENJE U BARU

Podaci o radu na predmetima iz Zakona o zaštiti od nasilja u porodici za period 2022, 2023, 2024 i 2025.

Sjedište suda / Odjeljenje	Broj predmeta u radu			Broj završenih predmeta
	Broj predmeta u radu iz ranijih godina	Broj predmeta u radu iz 2024. godine	Ukupno u radu	
Odjeljenje u Baru				
2022. godina	32	163	195	153
2023. godina	42	184	226	151
2024 godina	75	146	221	175
2025. godina	46	86	132	106

PODACI O RADU NA PREDMETIMA IZ ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI PO ODJELJENJIMA ZA PERIOD 2022, 2023, 2024. I 2025.

ODJELJENJE	NOVČANA KAZNA	KAZNA ZATVORA	USLOVNA OSUDA	OPOMENA	OBUSTAVA	VASPITNA MJERA	ODBAČAJ	NA DRUGI NAČIN	OSLOBAĐAJUĆA ODLUKA	NA DRUGI NAČIN
2022.	91	3	-	3	-	-	1	3	52	3
2023.	92	-	-	1	1	-	-	-	55	2
2024.	107	5	1	6	1	1	4	-	40	10
2025.	54	-	1	3	3	-	3	-	37	5

VRSTE I BROJ IZREČENIH ZAŠTITNIH MJERA PO GODINAMA

VRSTA IZREČENE ZAŠTITNE MJERE	BROJ IZREČENIH ZAŠTITNIH MJERA			
	2022.	2023.	2024.	2025.
Zabrana uznemiravanja i uhođenja	10	12	18	1
Udaljenje iz stana	8	10	3	-
Obavezno liječenje od zavisnosti	-	3	6	1
Obavezno psihijatrijsko liječenje	3	1	2	1
Obavezno liječenje alkoholičara	3	5	-	1
Zabrana približavanja	25	24	31	4
UKUPNO	49	55	60	8

Tabele 12, 13 i 14¹²

¹² Podaci Suda za prekršaje u Budvi

6.4 Broj prijava slučajeva nasilja nad osobama iz LGBTIQ+ populacije, kao i broj procesuiranih predmeta i oblik izrečenih mjera nije poznat.

6.5 Opis skloništa za žrtve rodno zasnovanog nasilja: trenutno je sklonište licencirano za 14 korisnika/ca (žene i djecu žrtve nasilja), gdje im je osim sigurnog i hitnog smještaja, obezbijedena i psihološka podrška, pravna pomoć, zdravstvena zaštita, kao i usluga povjerljivog lica.

Žene u Skloništu mogu boraviti do 12 mjeseci, a u izuzetnim situacijama i duže. Za sada, uglavnom su žene uslugu koristile od 4 do 9 mjeseci (neke i duže), a sve na osnovu rješenja Centara za socijalni rad, u skladu sa rješenjem Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije.

Čak 64% korisnika/ce su djeca, starosne dobi od 2 mjeseca do 6 godina (u periodu januar-decembar 2025.godine).

Zaključne napomene o rodno zasnovanom nasilju:

- Raste broj prijava za krivično djelo nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici
- Smanjuje se broj prijava silovanja (što nikako ne implicira odraz stvarnog stanja)
- Značajno smanjenje broja svih vrsta izrečenih kazni u 2025.
- Značajno smanjenje broja svih vrsta zaštitnih mjera u 2025.

7. Rodni stereotipi u medijima, kulturi i sportu

7.1 Institucije kulture u opštini Bar:

JU Kulturni centar Bar

Broj zaposlenih je 78, od čega je 38 ženskog pola, a 40 muškog pola.

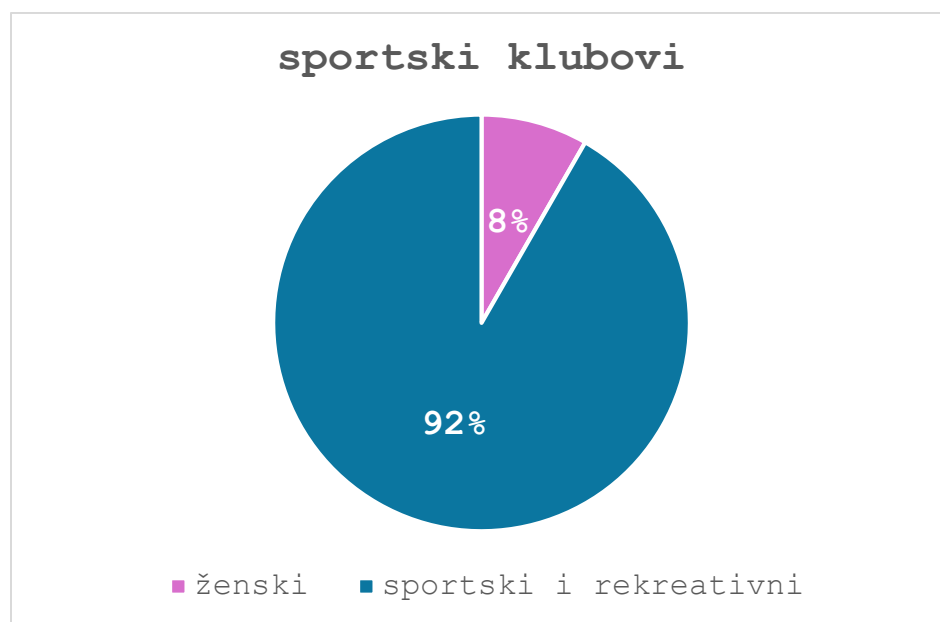
Direktorka je na čelu JU Kulturni centar.

7.2 Lokalni i drugi mediji u opštini Bar: Radio Bar (lokalni javni emiter): struktura zaposlenih po polu- 45% žena i 55% muškaraca; od lokalnih medija postoje i: portal Bar Info, portal Jedro, portal Feral...

7.3 Sportski klubovi

U opštini Bar djeluju 52 sportska i 6 sportsko- rekreativna društva sa ukupno 6332 člana od kojih žene učestvuju sa 2256 članova ili 35,63 %, što je odličan pokazatelj o učešću žena u sportu. U 6 sportskih klubova (3 odbojkaška kluba, jednom košarkaškom i jednom rukometnom klubu) članice su samo žene. U po jednom rukometnom, košarkaškom i odbojkaškom, postoje ženske takmičarske ekipe. U 12 sportskih klubova nema prisustva djevojaka/žena, dok su u ostalih 32 sportska kluba i u 6 sportsko-rekreativnih društava članovi žene i muškarci.

U barskim sportskim klubovima i sportsko-rekreativnim društvima radi 194 trenera od kojih su 32 žene ili 16,53 %. Ovo je podatak koji bi mogao drastično da se promijeni nakon sprovođenja pojedinih smjernica od strane Vlade Crne Gore, a odnosi se na žene u sportu, jer je procenat učešća ženskih trenera veoma nizak.¹³

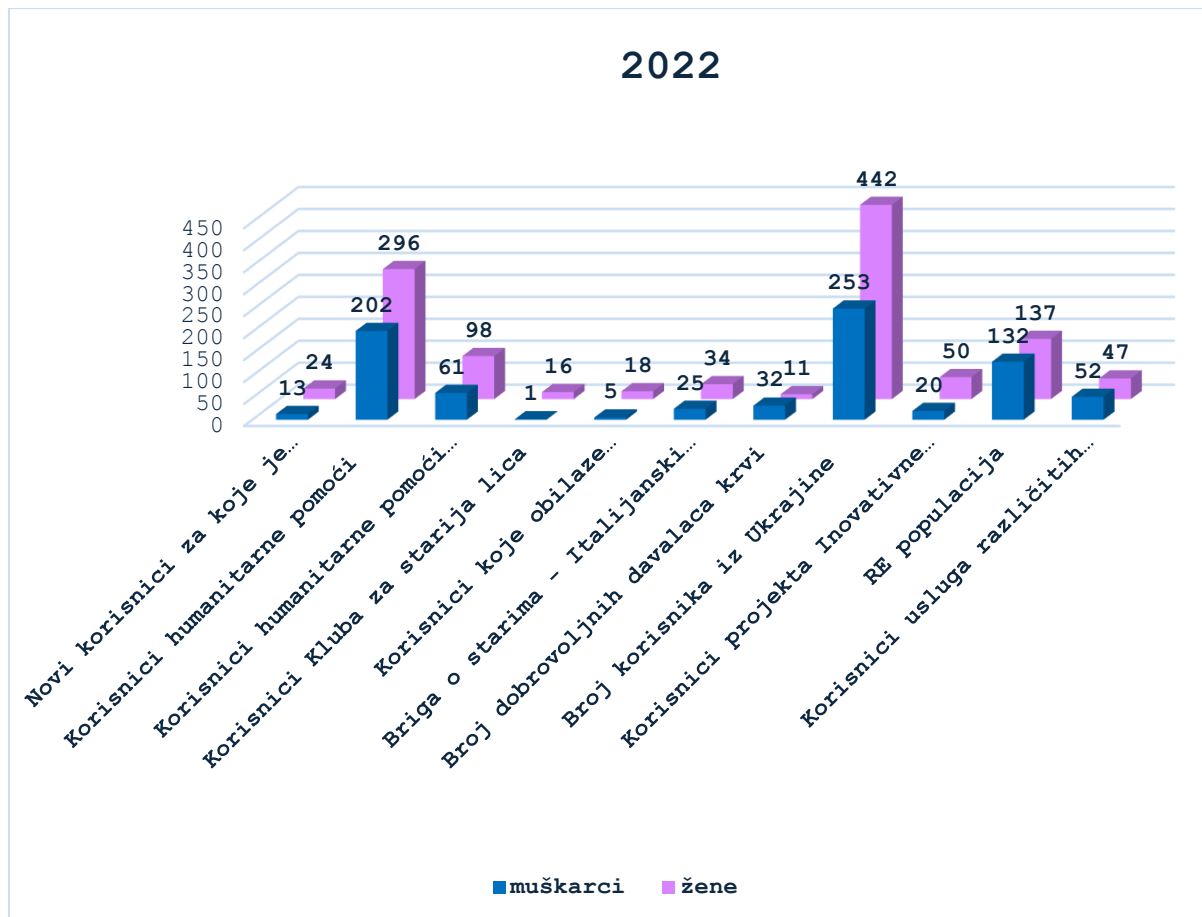
Grafikon 15

Pregled finansiranja i nagrada sportskim klubovima i pojedincima/kama pokazuje da dominaciju muških sportskih klubova i muških individualnih sportista.

¹³ Izvor podataka: Strategija za razvoj sporta u opštini Bar

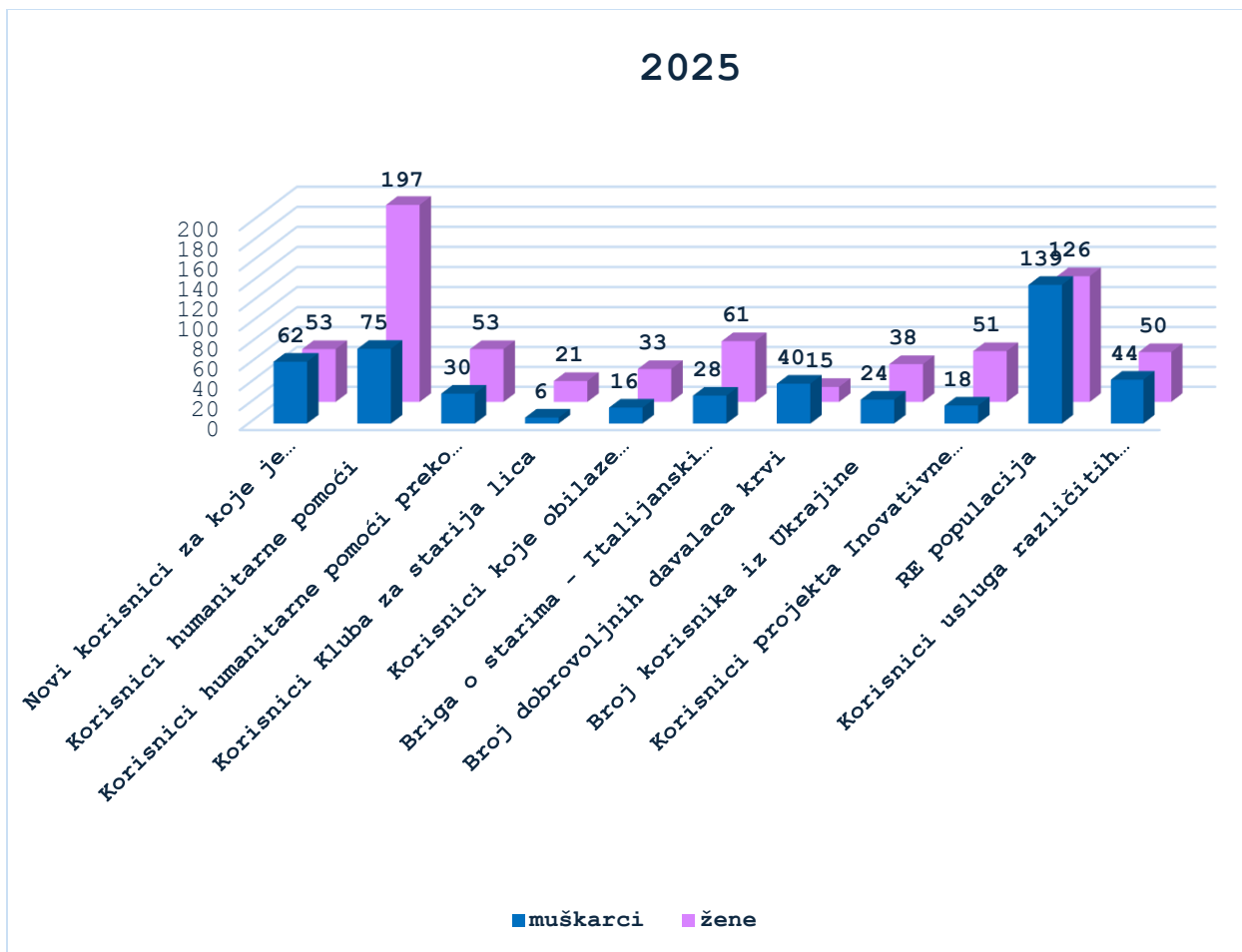
8. Socijalna i druga primanja i usluge

8.1 Statistiku po polu korisnika pomoći i usluga Crvenog krsta u Baru za 2022, 2023, 2024 i 2025. je vrlo iscrpna i sveobuhvatna¹⁴. Dajemo pregled za godine 2022. i 2025. kroz grafikone 16 i 17.

Grafikon 16

¹⁴ Izvor podataka Crveni krst Bar, februar 2026.

Grafikon 17

Analiza podataka Crvenog krsta Bar za svaku od godina za koju su dostavljeni podaci (2022, 2023, 2024 i 2025) pokazuje da žene uglavnom čine većinu u svim vrstama usluga i pomoći koje pruža ova organizacija. A to je dodatni indikator nepovoljnog ekonomskog položaja žena u opštini Bar.

8.2 Na evidenciji Centra za socijalni rad na kraju 2025. godine nalazi se ukupno 150 korisnika. Od navedenog broja nosioci prava na materijalno obezbjeđenje su 60 muškaraca i 90 žena.

8.3 Opština Bar za četiri godine podržala je skoro 70 parova i žena na njihovom putu da se ostvare kao roditelji. Od toga, samo u prošloj godini, sa ukupno 66.000,00 eura, novčano je pomognuto 35 parova i jedna žena bez partnera. U odnosu na druge opštine, barska opština podržala je najviše onih koji se bore za potomstvo.

Opšti zaključak za poglavlje koje se odnosi na socijalna i druga primanja u opštini Bar je da žene čine većinu među primaocima materijalne pomoći iz Crvenog krsta i CSR, te da su neophodne aktivnosti koje će ekonomski jačati žene.

9. Analiza ankete vezano za položaj lgbtiq+ populacije

9.1 U svrhu dobijanja što relevantnijih podataka o položaju i kvalitetu svakodnevnog života LGBTIQ+ populacije u opštini Bar, realizovali smo anketu kroz formu upitnika. Anketa je bila anonimna, sa ciljem dobijanja iskrenih i otvorenih odgovora, odnosno što realnije "slike" života ove populacije na lokalnom nivou i radi mapiranja njihovih ključnih problema. Upitnik korišćen za svrhu ove ankete dat je u Aneksu 3 ovog dokumenta. Dajemo pregled analize sprovedene ankete: dobili smo 12 potpuno ili djelimično popunjenih upitnika.

Slijedi analiza odgovora:

1. Demografska i polna/rodna osnova

Četiri osobe su mlađe od 18 godina (maloljetne), u dobi između 18 i 24 su četiri osobe, između 25 i 34 dvije, i jedna osoba u dobu između 35 i 44 i jedna starija od 44 godine.

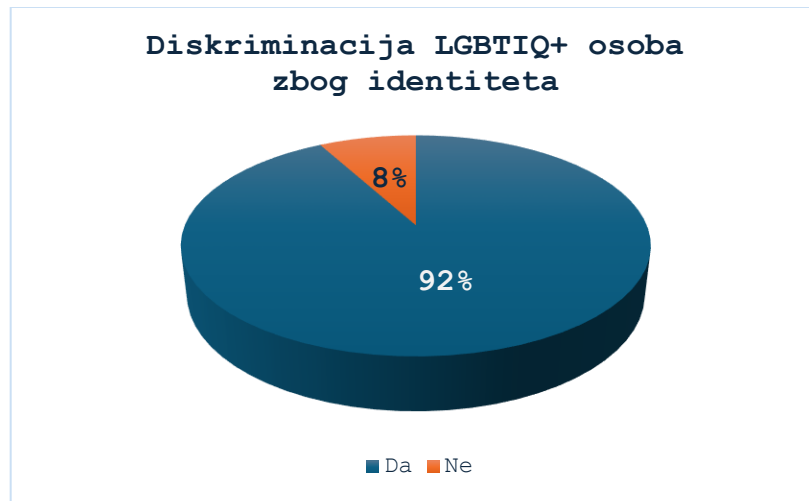
Na pitanje o polu, dobili smo sljedeće odgovore: četiri osobe muškog pola, šest osoba ženskog pola i dvije non- binarne.

U pogledu seksualne orijentacije, imali smo tri osobe koje su se izjasnile kao gej, kao lezbijke četiri osobe, biseksualne- dvije osobe, queer jedna i dvije osobe nijesu željelle da se odrede

U Baru živi više od pet godina devet osoba, između 1- 5 godina dvije osobe i jedna osoba manje od jedne godine.

2. Iskustva diskriminacije

Na pitanje da li ste ikada doživjeli diskriminaciju u Baru zbog svog LGBTIQ identiteta dobili smo 11 potvrdnih odgovora ili 92% i jedan odrečan odgovor, odnosno 8%

Grafikon 18

Sljedećim opisima govore o vrsti diskriminacije:

- Vrijeđanje (2 odgovora)
- Podsmijeh (2 odgovora)
- Vršnjačko nasilje (2 odgovora)
- Osuda sredine (2 odgovora)
- U školi (2 odgovora)
- Često nazivana pogrđnim imenima od ljudi koji znaju moje seksualno opredjeljenje
- Fizički napad
- Verbalno nasilje
- Provokacije
- Osuda članova porodice
- Šikaniranje
- Vulgarno vrijeđanje
- Online diskriminacija

Često nailazi na govor mržnje (online ili uživo) u Baru čak 10 osoba (83%) a dvije osobe su birale odgovor ponekad što je 17% ispitanih. Važno je zapaziti da nema odgovora da nijesu doživjeli/e govor mržnje.

Jednako je dominantan odgovor na pitanje "Da li ste diskriminirani na poslu ili u obrazovanju u opštini Bar?", isto 10 osoba odgovara potvrdno (83%) a nijesu doživjele dvije osobe (17%)

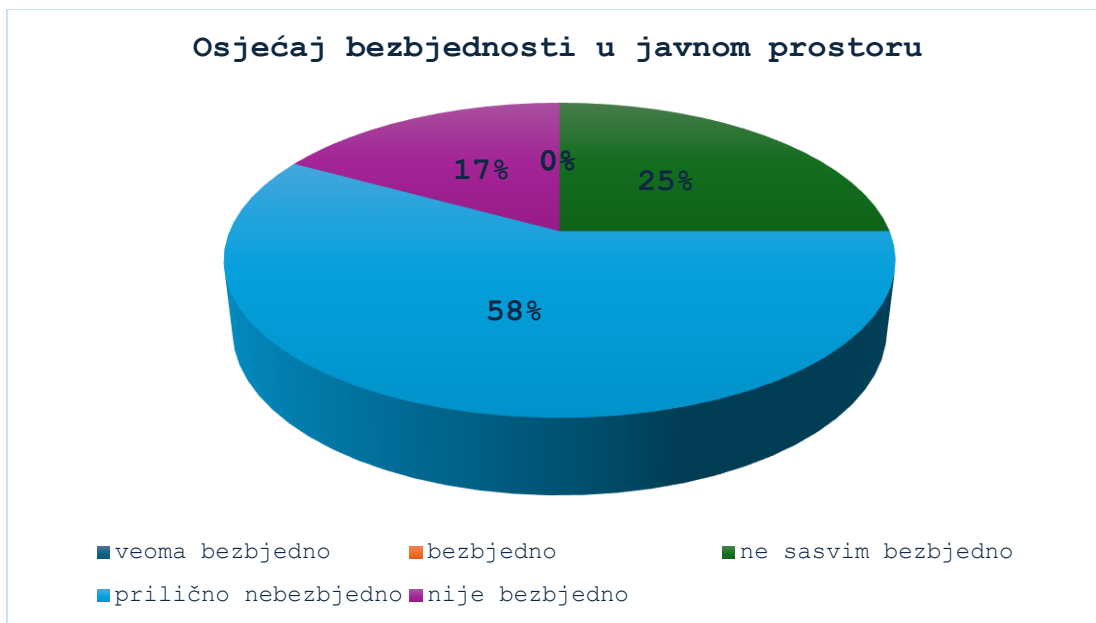
Vrsta diskriminacije: obrazovanje – 4 odgovora, unaprjeđenje – 1 odgovor, maltretiranje – 5 odgovora. I ovaj odgovor smatramo važnim za planiranje aktivnosti koje bi Bar učinile inkluzivnijom sredinom.

3. Nasilje i sigurnost su teme i dio ove ankete jer nam je bilo važno da ispitamo kakvo je iskustvo ispitanih, te koliko se sigurno osjećaju u ovoj lokalnoj sredini. Odgovori nijesu ohrabrujući: žrtve fizičkog, verbalnog ili porodičnog nasilja u Baru zbog LGBTIQ identiteta bilo je čak 11 osoba (92%), a takvo iskustvo nema 1 osoba (8%).

Nabrajaju sljedeće vrste nasilja:

- Verbalno (8 odgovora)
- Vršnjačko (3 odgovora)
- Fizičko nasilje (2 odgovora)
- Porodično nasilje (2 odgovora)
- Dobacivanje (2 odgovora)
- Odbačenost
- Podsmijeh
- Svakodnevno online nasilje

Osjećaj sigurnosti u javnim prostorima Bara ispitanici su ocjenjivali ocjenama 1-5, pri čemu je: 1=nije bezbjedno, 5=veoma bezbjedno. Nemamo ni jedan odgovor koji javne prostore ocjenjuje kao sigurne (nema ocjena 4 i 5), tri osobe daju 3, sedam osoba dale su ocjenu 2 a dvije osobe daju ocjenu 1 za bezbjednost javnih prostora u Baru, što ukupno znači da se čak 75% ispitanih ne osjeća sigurnim/om u nekom od javnih lokalnih prostora.

Grafikon 19

4. Pristup uslugama

Poteškoće sa zdravstvenom zaštitom u Baru (npr. hormonska terapija, mentalno zdravlje) imale su dvije osobe, a 10 osoba nije imalo takvo iskustvo. Dvije osobe te poteškoće opisuju kao: neljubaznost, osuda, “podrugivanje jer ide kod psihologa”.

Usluge lokalnih institucija (policija, socijalni centar) u Baru koriste ili su koristile dvije osobe, 10 osoba ne koriste ove usluge, dvije osobe koje su koristile te usluge, ocjenjuju da te lokalne institucije nijesu inkluzivne.

Svi ispitanici/e su saglasni sa tvrdnjom da ne postoji dovoljno informacija o pravima LGBTIQ osoba u opštini Bar. Predlažu sljedeća poboljšanja: radio emisije, tribine, edukacije, klub ili savjetovalište koje pruža savjet i podršku.

5. Zajednica i podrška

Niko od ispitanih ne učestvuje u LGBTIQ+ grupama ili događajima u Baru, uz objašnjenje da takvi događaji/mjesta ne postoje.

Na pitanje da li je potrebno sklonište ili podrška za LGBTIQ+ žrtve nasilja u Baru, dobili smo 10 pozitivnih odgovora (jedna osoba naglašava da je veoma potrebno takvo sklonište) a dvije osobe nijesu odgovorile.

6. Na otvoreno pitanje šta su najveći problemi za LGBTIQ+ zajednicu u Baru, dobili smo sljedeće odgovore:

- Vršnjačko nasilje (3 odgovora)
 - Izrugivanje (3 odgovora)
 - Osuda sredine (3 odgovora)
 - Ne priča se o tome, skriva se
 - Bez odgovora
7. Prijedlozi za konkretne aktivnosti za LAP za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba u opštini Bar
- Edukacije (7 odgovora)
 - Aktivnosti podizanja svijesti (7 odgovora)
 - Medijski prilozi (7 odgovora)
 - Radionice u školi
 - Bez odgovora (2 odgovora)

10. Pregled realizovanih aktivnosti iz lap za lgbtiq+ osobe 2023-2025

10.1 Pregled aktivnosti iz predhodnog LAP za LGBTIQ+ osobe 2023- 2025:

- Sprovođenje istraživanja javnog mnjenja u opštini Bar o ljudskim pravima LGBTI osoba;
- Sprovođenje istraživanja među vlasnicima/cama turističko- ugostiteljskih objekata u Opštini Bar u odnosu na stavove koji se odnose na LGBTI osobe, kao i kreiranje posebnog izvještaja sa preporukama u odnosu na dobijene rezultate;
- Organizovana obuka odbornika Skupštine Opštine Bar u vezi sa ljudskim pravima LGBTIQ osoba;
- Organizovana obuka za: predstavnike/ce lokalne samouprave, matične službe, policijskih, socijalnih i inspeksijskih službi i drugih lokalnih državnih organa zaduženih za pružanje usluga socijalne i dječije zaštite, zdravstvene zaštite (medicinskog i nemedicinskog kadra) i zaštite od diskriminacije, kao i organizacija civilnog društva na lokalnom nivou;
- Opština Bar u saradnji sa Asociacijom Spektra, a u okviru projekta Ministarstva ljudskih i manjinskih prava „Jačanje društvenih uslova za afirmaciju ljudskih prava transrodnih osoba kroz znanje i kulturu“, realizovala je aktivnost „Dan otvorenih vrata i Živa biblioteka“;
- Panel diskusija na temu socijalne isključenosti i ljudskih prava povodom 10. decembra - Dana ljudskih prava (a koja uključuje i segment posvećen ljudskim pravima LGBTI osoba);

- Studijska posjeta Glavnog grada Podgorica i Opštine Kotor kao i uspostavljeni kontakti i sa radnja sa relevantnim institucijama i NVO;

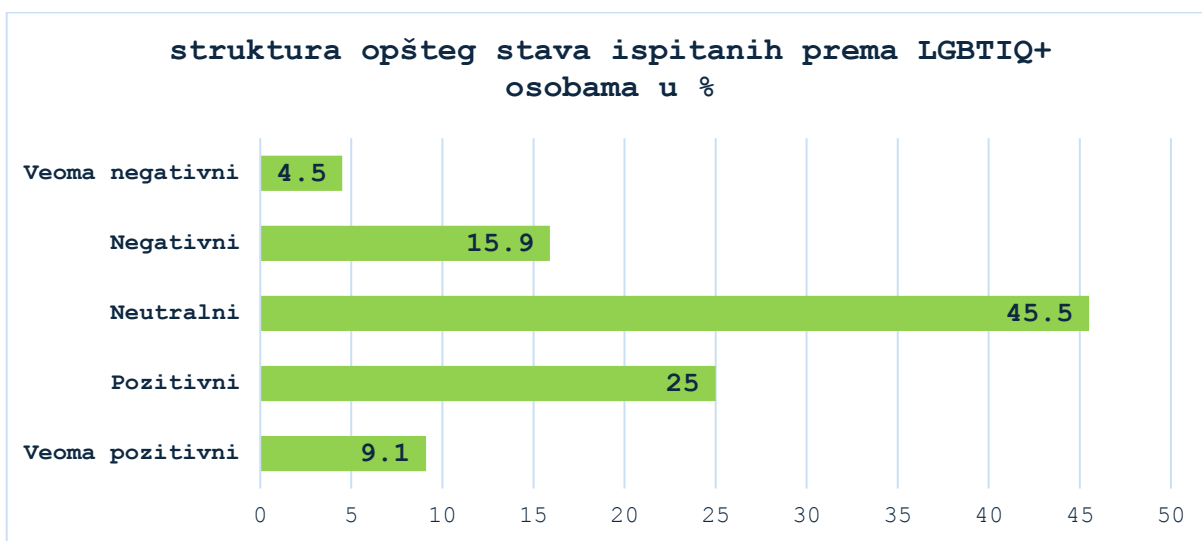
U okviru realizacije istog LAPa realizovana su i dva istraživanja, čije ključne nalaze navodimo, a sve u cilju boljeg razumijevanja ukupnog lokalnog konteksta u kome žive i rade LGBTIQ+ osobe.

Prvo istraživanje je realizovano 2024. i odnosilo se na sagledavanja stavova i percepcije građana/ki Bara o pravima LGBTIQ Osoba. U anketi su učestvovala 423 osobe, od toga muškarci čine 28,37%, žene 68,08%, dok ostali čine 3,55%. Ključni nalazi:

- 54% ispitanika/ce podržava zakonsku ravnopravnost LGBTIQ osoba, dok je 26% izrazilo suprotan stav, a neutralni stav zauzima 20% ispitanika/ca.
- Kada je u pitanju važnost poštovanja ljudskih prava LGBTIQ osoba u zajednici, 63% anketiranih smatra da je to ili veoma važno (26%) ili važno (37%).
- Prosječna ocjena prihvatanja LGBTIQ osoba među zaposlenima u različitim sektorima je **3,2**, što se smatra neutralnim stavom. (Najviša ponderisana prosječna ocjena, je zabilježena među zaposlenima u lokalnoj upravi (Opštini) od **3,6**, što ukazuje na pozitivan stav prema LGBTIQ osobama. Nešto niže prosječne ocene ostvarene su među zaposlenima u policiji, odnosno organima javne uprave od **3,5** i obrazovanju, **3,3**. Zdravstvo i turizam imaju ocjene malo ispod prosjeka, dok su zaposleni u privatnom sektoru i drugim sektorima ostvarili prosječne ocjene od **2,5** i **3,0**, što ukazuje na manje prihvaćanje LGBTIQ osoba u tim sektorima.)
- Nivo senzibilacije lokalne uprave u vezi sa pravima LGBTIQ osoba: Većina ispitanika/ca (53%) smatra da je nivo senzibilacije lokalne uprave prema pravima LGBTIQ osoba na visokom ili vrlo visokom nivou. Ovo sugeriše da su napori lokalne uprave u pravcu podrške LGBTIQ pravima relativno prepoznati i cijenjeni. Oko trećine ispitanika/ca (32%) ocjenjuje senzibilizaciju kao srednju, što može ukazivati na to da, iako su određeni napori prepoznati, postoji još prostora za poboljšanje. Manji dio ispitanika/ca (15%) smatra da je senzibilizacija niska ili veoma niska, što pokazuje da dio građana/ki vjeruje da lokalna uprava nije dovoljno posvećena pravima LGBTIQ osoba.
- Na pitanje da li su škole u određenoj mjeri inkluzivne prema LGBTIQ osobama, samo 27% ispitanika smatra da su škole u određenoj mjeri inkluzivne prema LGBTIQ osobama; više od polovine ispitanika/ca (52%) ne zna kakva je situacija u školama po ovom pitanju, što može ukazivati na nedostatak informacija ili svjesnosti o inkluzivnosti škola; ukupno 21% ispitanika/ca smatra da škole nijesu mnogo ili uopšte nijesu inkluzivne, što izaziva zabrinutost u vezi sa inkluzivnošću školskog sistema.

Drugo istraživanje je ispitivalo stavove vlasnika/ca ugostiteljskih objekata prema LGBTIQ populaciji i realizovano je iste godine (2024). „ Rezultati ankete otkrivaju složenost i raznolikost stavova među vlasnicima ugostiteljskih objekata u Baru. Kroz pažljivo analiziranje različitih demografskih i profesionalnih karakteristika ispitanika, stvorena je jasna slika o tome kako različiti faktori, poput vrste ugostiteljskog objekta, dužine poslovanja, pola i nivoa obrazovanja, utiču na njihove percepcije i stavove. Ova analiza omogućava prepoznavanje ne samo dominantnih mišljenja, već i identifikaciju specifičnih grupa koje pokazuju različite pristupe prema ključnim društvenim pitanjima. Prikupljeni podaci predstavljaju solidnu osnovu za dalja istraživanja i omogućavaju identifikaciju oblasti koje bi mogle biti ciljane za edukaciju i unaprijeđenje poslovne prakse u turističkom sektoru”.¹⁵ Najznačajniji zaključak ovog istraživanja je sljedeći:

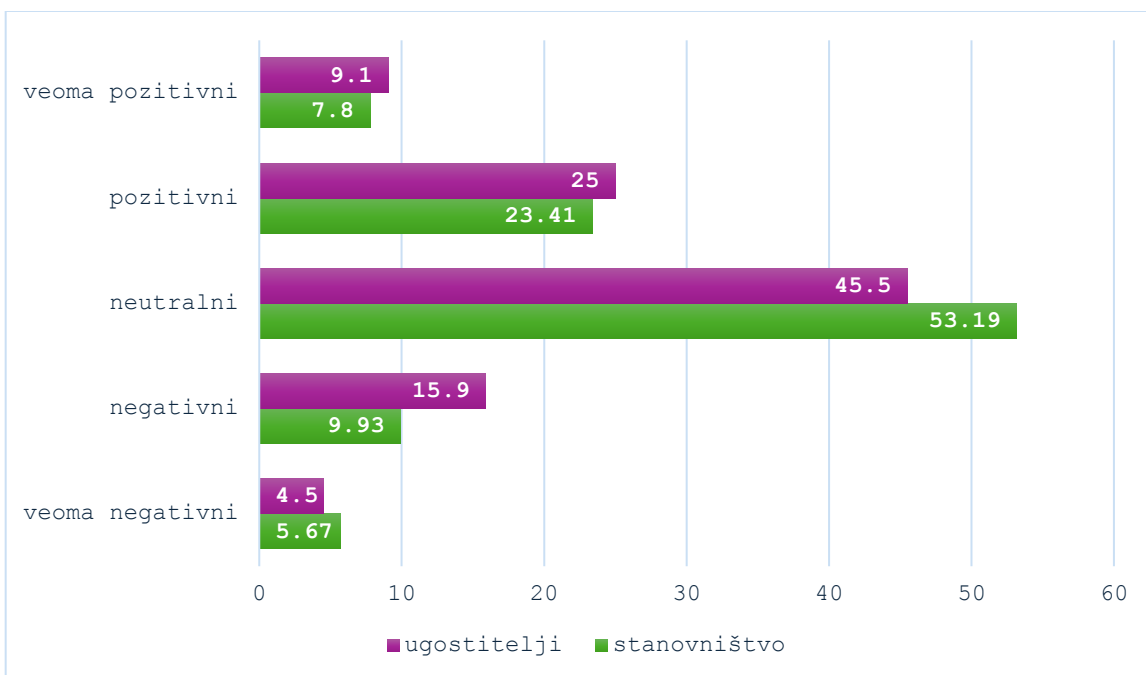
- Dominantan je neutralan stav u odnosu na LGBTIQ osobe među ugostiteljima/kama u opštini Bar, nešto više od 20% negativnih i veoma negativnih a nešto više od trećine (34%) su oni koji izražavaju pozitivan i veoma pozitivan stav. Struktura ovog stava prikazana je grafikonom 20:

Grafikon 20

Poređenje stavova građana/ki Bara i ugostitelja/ki prema LGBTIQ+ osobama vrlo je interesantno i dato je grafikonom 21:

¹⁵ Izvještaj: „Istraživanje o stavovima vlasnika ugostiteljskih objekata prema LGBTIQ populaciji“, opština Bar, 2024.

Grafikon 21

Dakle, istraživanja koja su u opštini Bar realizovana 2024. a ispitivala su opšte stavove prema LGBTIQ osobama pokazuju da 15,6% stanovnika/ca Bara ima negativan i veoma negativan stav prema ovim osobama, dok je kod vlasnika/ca ugostiteljskih objekata taj stav “oštriji”, odnosno 20,4% njih su sa negativnim i veoma negativnim stavom prema ovom dijelu lokalnog stanovništva. Interesantno je da je sa pozitivnim i veoma pozitivnim opštim stavom opet više vlasnika/ca ugostiteljskih objekata, odnosno 34,1%, naspram 31,2% opšteg pozitivnog i veoma pozitivnog stava kod stanovnika/ca Bara.

Anketa urađena za svrhu izrade ovog LAP, te nalazi dva istraživanja realizovana prije dvije godine direktno upućuju na aktivnosti koje su predložene u planu aktivnosti, sa ciljem efektivnog poboljšanja položaja LGBTIQ+ osoba u Baru.

11. Rodna analiza drugih važećih lokalnih strateških dokumenata

U stavu dva člana 2 Odluke o rodnoj ravnopravnosti opštine Bar, precizno se kaže:

“Lokalni planovi djelovanja treba da sadrže rodne komponente na osnovu kojih se vrši stalna procjena i vrednovanje uključenosti muškaraca i žena, kroz prikupljanje statističkih podataka i procjene uticaja koji usvojene politke imaju na položaj žena i muskaraca u lokalnoj zajednici i posljedica koje imaju u primjeni određenih politika”.

Sada¹⁶, u opštini Bar su važeći sljedeći lokalni strateški dokumenti:

- Strategija razvoja sporta opštine Bar za period 2024 – 2028.
- Lokalni akcioni plan za mlade za period 2025 - 2026. god

Dajemo kratak pregled rodne analize ovih dokumenata:

- Strategija razvoja sporta opštine Bar za period 2024 – 2028. se naslanja na novu Nacionalnu strategiju razvoja sporta. Predstavlja sveobuhvatan, savremen dokument, koji daje odličnu analizu stanja sporta i sportske infrastrukture u opštini Bar, detaljnu SWOT analizu, a sa aspekta izrade ovog dokumenta, data je statistika po polu za sve oblasti od značaja za razvoj sporta na lokalnom nivou, za kategoriju učenika/ca, članova/ica sportskih klubova, treneri/ice, što je u skladu sa članom 14 Zakona o rodnoj ravnopravnosti¹⁷... Posebno je razmatran razvoj ženskog sporta, kao i inkluzija osoba sa invaliditetom, te je to posebna vrijednost ovog dokumenta. Žene/ djevojke se pominju u viziji, ciljevima i aktivnostima; nije korišćen rodno senzitivni jezik.
- Lokalni akcioni plan za mlade za period 2025. - 2026. god. sadrži analizu trenutne situacije (relevantnih subjekata i potreba mladih), u njemu su navedeni i prepoznati problemi, ciljevi i aktivnosti za rješavanje problema, nosioci aktivnosti, vremenski rok za realizaciju, indikatori (pokazatelji) uspješnosti realizacije, te planirani iznosi sredstava za aktivnosti. Dokument ne sadrži potrebe, probleme i interesovanja djevojčica, djevojaka i mladih žena, pa ih stoga nema ni kao ciljne grupe niti u jednoj aktivnosti. Dokument koristi uglavnom rodno neosjetljiv jezik.

Opšta ocjena analize lokalnih strateških dokumenata je da samo jedan važeći lokalni strateški dokument sadrži rodne komponente i tretira žene i djevojčice kao polovinu lokalne populacije koja ima drugačije potrebe, interese i probleme. Nijedan od dokumenata ne koristi rodno senzitivni jezik, kao zakonski obavezujući i gramatički ispravan oblik izražavanja.

¹⁶ Mart 2026.

¹⁷ Član 14: "Statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u organima, privrednim društvima i drugim pravnim licima, kao i kod preduzetnika/ce moraju biti iskazani po polnoj pripadnosti."

Naziv važećeg lokalnog strateškog dokumenta	Sadrži rodnu komponentu			Upotreba rodno senzitivnog jezika
	Analiza stanja	Ciljevi	Aktivnosti	
Strategija razvoja sporta opštine Bar za period 2024 – 2028.	DA	DA	DA	NE
Lokalni akcioni plan za mlade za period 2025. - 2026.	NE	NE	NE	NE

Tabela 15

Zaključak ove analize: Obzirom da se u skorom narednom periodu izvjesno očekuju izrada i usvajanja drugih lokalnih strateških dokumenata kao i lokalnih akcionih planova, neophodno je u ovom akcionom planu definisati i realizovati aktivnosti koje će radnim grupama osvijetliti neophodnost rodne dimenzije tih dokumenata, kako bi bili u skladu sa: Odlukom o ravnopravnosti polova Opštine Bar, Zakonom o rodnoj ravnopravnosti te Nacionalnom strategijom za rodnu ravnopravnost 2025- 2029. godine.

12. Swot analiza

SWOT analiza je strategijski alat koji se koristi u operativnom planiranju. Utemeljena je na analizi prikupljenih podataka prilikom utvrđivanja stanja rodne ravnopravnosti i položaja osoba drugačijih rodni identiteta u opštini i kroz sastanke Radne grupe za izradu Lokalnog akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba u opštini Bar.

Tabela 16 pokazuje šta se može postići, a šta su mogućnosti i rizici sa kojima se suočava ova opština, kada govorimo o rodnoj ravnopravnosti:

SWOT ANALIZA

Rodna ravnopravnost i LGBTIQ+ inkluzija

 PREDNOSTI	 SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">• Postoji izražena politička volja za unapređenje rodne ravnopravnosti• Razvijeni institucionalni mehanizmi za rodnu ravnopravnost• Kontinuiran trend smanjenja nezaposlenosti• Povoljan geografski položaj koji omogućava razvoj turizma i poljoprivrede, a time i ženskog preduzetništva	<ul style="list-style-type: none">• Ograničena evidencija o nasilju i diskriminaciji nad LGBTIQ+ osobama, bez sistemskog monitoringa njihove sigurnosti• Prisutnost patrijarhalnih obrazaca i rodnih stereotipa• Nedovoljni ljudski kapaciteti za rad na pitanjima rodne ravnopravnosti i prava LGBTIQ+ osoba• Nedovoljno razvijen ženski nevladin sektor• Nizak nivo učešća žena u određenim oblicima odlučivanja, kao i u kulturnim i sportskim aktivnostima
 MOGUĆNOSTI	 PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none">• Turistički potencijal (duga obala i razvijene plaže) kao osnova za razvoj LGBTIQ+ friendly turizma i ekonomsko osnaživanje žena• Korišćenje EU fondova za razvoj inkluzivnih politika, socijalne uključenosti i lokalnih kampanja• Relativno dobra infrastruktura u ruralnim područjima (putevi, električna energija), pogodna za razvoj ženskog preduzetništva	<ul style="list-style-type: none">• Ukoriñjeni tradicionalni stavovi i rodni stereotipi koji usporavaju postizanje jednakih prava i mogućnosti za žene i LGBTIQ+ osobe• Nedostatak pouzdanih statističkih podataka o položaju LGBTIQ+ osoba u lokalnoj zajednici• Nedovoljno kontinuirana i dostupna zdravstvena zaštita za žene i LGBTIQ+ osobe

Tabela 16

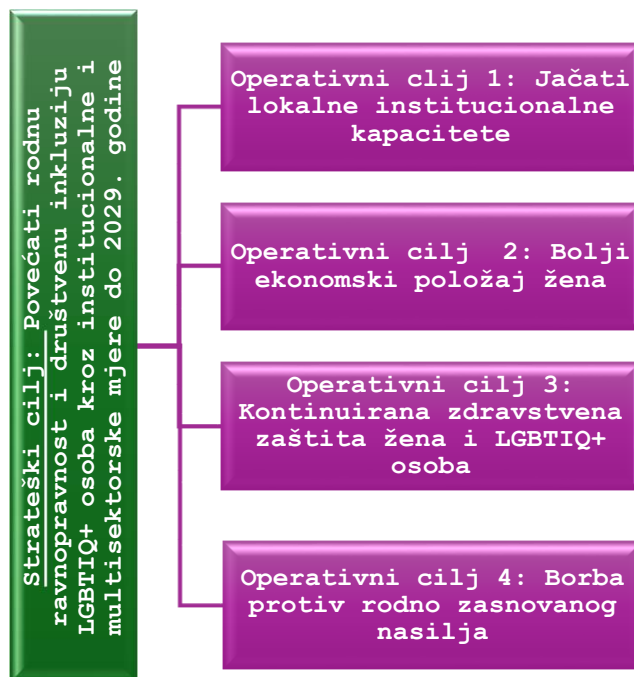
VII. VIZIJA I CILJEVI

Opština Bar kao inkluzivna zajednica u kojoj su obezbijeđena jednaka prava i zaštita za žene i LGBTIQ+ osobe u svim oblastima društvenog života.

ZAJEDNO GRADIMO BAR.

Prioritetni ciljevi su odabrani prema tome gdje su promjene u položaju žena i muškaraca najpotrebnije, na način da budu realne i ostvarive u planiranom periodu. Korišćena je analitička metoda “drvo problema”, a rezultati pokazuju da su najistaknutiji problemi žena u opštini Bar: ograničena evidencija o nasilju i diskriminaciji LGBTIQ+ osoba, bez monitoringa njihove sigurnosti, nedovoljno razvijen ženski nevladin sektor. Nedostatak ženskog učešća u nekim oblicima odlučivanja, kao i u kulturnim i sportskim sadržajima ... Uzroci problema jesu prisutnost patrijarhalnih uloga i rodni stereotipi, nepravedna podjela rodni uloga i očekivanja. A posljedice su: nedovoljno administrativnih kapaciteta za izradu rodno senzitivnih politika i za kreiranje posebnih mjera, prisustvo tradicionalnih stavova i rodni stereotipi koji usporavaju prihvatanje jednakog tretmana i jednakih šansi za žene i LGBTIQ+ osoba, uz rizik jačanja njihove socijalne isključenosti, nedostatak statistike za LGBTIQ+ osobe u svim oblastima života lokalne zajednice i nekontinuirana zdravstvena zaštita žena i LGBTIQ+ osoba

Mjere i aktivnosti u ovom Lokalnom akcionom planu su definisani na način da ublažavaju ili rješavaju posljedice istaknutih problema a istovremeno daju konkretan doprinos ostvarenju ciljeva LAP za rodnu ravnopravnost i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba u opštini Bar.

Slijedi detaljan opis svakog operativnog cilja i pripadajućih mjera, definisanih na način koji će efektivno i kvalitetno postaviti temelje da se u opštini Bar dosljedno primjenjuju principi rodne ravnopravnosti.

VIII. AKCIONI PLAN

Operativni cilj 1: Jačati lokalne institucionalne kapacitete	Operativni cilj 2: Bolji ekonomski položaj žena	Operativni cilj 3 Kontinuirana zdravstvena zaštita žena i LGBTIQ+ osoba	Operativni cilj 4 Borba protiv rodno zasnovanog nasilja
Mjere:	Mjere:	Mjere:	Mjere:
1.1. Uspostavljen mehanizam za redovnu procjenu uticaja lokalnih propisa na položaj žena i muškaraca	2.1. Mapiranje ekonomskog položaja i potreba žena na selu	3.1. Postavljeni planovi stalne zdravstvene zaštite žena	4.1. Mjere prevencije i edukacije
1.2. Promovisano učešće žena i LGBTIQ+ osoba u procesima donošenja odluka (od mjesnih zajednica do odbornika/ca) u opštini Bar	2.2. Motivisanje žena za aktivno učešće na tržištu rada	3.2. Postavljeni planovi stalne zdravstvene zaštite LGBTIQ+ osoba	4.2. Mjere zaštite žrtava
1.3. Lokalni mediji promovišu principe rodne jednakosti	2.3. Iniciranje afirmativnih mjera podrške za pokretanje novih i jačanje postojećih ženskih biznisa	3.3. Institucionalno jačanje nediskriminacije	4.3. Mjere podrške žrtvama

Operativni cilj 1:**Jačati lokalne institucionalne kapacitete****Mjera 1.1. Uspostavljen lokalni mehanizam za redovnu procjenu uticaja lokalnih propisa na položaj žena i muškaraca**

Opis aktivnosti	Ciljna grupa	Očekivani rezultati	Indikatori		Vremenski rok	Nosioci aktivnosti	Budžet (€)
			početni	planirani			
Aktivnost 1.1.1 Odluka predsjednika o formiranju Lokalnog mehanizma za rodnu procjenu lokalnih propisa (u skladu sa članom 3 i članom 12 Odluke o rodnoj ravnopravnosti Opštine Bar)	Predstavnici/e svih sekretarijata i lokalnih javnih službi	Svi lokalni strateški dokumenti su usklađeni Odlukom o uspostavljanju rodne ravnopravnosti	Nijedan važeći lokalni strateški dokument ne sadrži punu rodnu perspektivu	Broj novousvojenih lokalnih propisa koji sadrže rodne komponente	Septembar 2026- Decembar 2026.	Predsjednik opštine Sekretarijat za lokalnu samoupravu Savjet za rodnu ravnopravnost u opštini Bar	0,00 eura
Aktivnost 1.1.2. Radionice za članove/ice Lokalnog mehanizma za rodnu procjenu lokalnih propisa - 3 jednodnevne radionice	Članovi/ice Lokalnog mehanizma za rodnu procjenu lokalnih propisa	Stečeno primjenljivo i praktično znanje i informacije o rodnoj procjeni	n/a	Broj i opis sadržaja novih propisa koji sadrže rodnu komponentu i rodnu perspektivu	Septembar 2026- Decembar 2026.	Angažovani ekspert/kinja Osoba imenovana za rodnu ravnopravnost u opštini Bar Sekretarijat za lokalnu samoupravu	3 x 300,00=900,00 eura 2026.godina
Aktivnost 1.1.3. Analiza novousvojenih lokalnih strateških dokumenata	Lokalni mehanizam za rodnu procjenu lokalnih propisa	Lokalni strateški dokumenti uključuju rodnu perspektivu Svi organi uprave na lokalnom nivou kao i javna preduzeća vode statistiku razvrstanu po polu	n/a n/a	Izveštaji o realizaciji, sadrže rodnu perspektivu i rodnu analizu	Jednom polugodišnje, do kraja 2029.	Angažovani ekspert/kinja Osoba imenovana za rodnu ravnopravnost u opštini Bar Lokalni mehanizam za rodnu procjenu lokalnih propisa	800,00 eura godišnje

Aktivnost 1.1.4 Organizovati dvodnevnu obuku "Rodna statistika za sve oblasti i djelatnosti u opštini Bar" (član 11 Odluke o ravnopravnosti polova u Opštini Bar)	Lokalna administracija	Opština Bar je primjer dobre prakse	n/a	Postoji i lako je dostupna statistika po polu i statistika LGBTIQ+ osoba u svim Sekretarijatima opštine Bar	do jula 2027.	Angažovani ekspert/kinja Sekretarijat za lokalnu samoupravu	2x400,00 eura 800,00 eura 2027.godina
Aktivnost 1.1.5. Organizovanje edukacija u cilju jačanja kapaciteta lokalne uprave za planiranje javnih politika 1 puta godišnje-	Lokalna administracija	Stečeno primjenljivo i praktično znanje i informacije o planiranju politika	n/a	Broj novousvojenih lokalnih politika koji sadrže rodne komponente	1 puta godišnje	Angažovani ekspert/kinja Sekretarijat za lokalnu samoupravu	500,00 eura godišnje
Mjera 1.2. Promovisano učešće žena i LGBTIQ+ osoba u procesima donošenja odluka (od nivoa mjesnih zajednica do odbornica/ka) u opštini Bar; Iniciranje lokalne saradnje, i sastanak između Opštine i NVO organizacija koje su nadležne za LGBTIQ+ osobe i žrtve nasilja, radi unapređenja iste							
Opis aktivnosti	Ciljna grupa	Očekivani rezultati	Indikatori		Vremenski rok	Nosioći aktivnosti	Budžet
			početni	planirani			
Aktivnost 1.2.1. Izrada smjernica za lokalne političke stranke za podsticanje i unapređenje ravnomjerne zastupljenosti žena i LGBTIQ+ osoba u organima stranke, i tokom kandidovanja za odbornika/ce	Članovi/ice aktivnih političkih partija na lokalnom nivou Organi odlučivanja u lokalnim političkim partijama	Dosljedna primjena smjernica	n/a	minimum 30% žena i 10% osoba drugačijih rodnih identiteta u svim nivoima odlučivanja lokalnih političkih partija	Mart 2027.	Angažovani ekspert/kinja Osoba imenovana za poslove rodne ravnopravnosti Savjet za rodnu ravnopravnost	500,00 eura 2027.godina

<p>Aktivnost 1.2.2. O snažiti osnivanje i razvoj nevladinog sektora na lokalnom nivou- u kriterijumima za finansiranje lokalnih NVO dodati kriterijum koji podstiče razvoj ženskog nevladinog sektora</p>	<p>Žene sa lokalnog nivoa: svih starosnih doba, nivoa obrazovanja, ekonomskog statusa, nacionalne pripadnosti,...</p>	<p>Postoje ženske nevladine organizacije u opštini Bar</p>	<p>Jedna ženska NVO koja se bavi uslugama skloništa za žene i djecu žrtve porodičnog nasilja</p>	<p>Osnovane najmanje 2 ženske NVO u opštini Bar</p>	<p>Do kraja juna 2027.</p>	<p>Lokalna samouprava</p>	<p>0,00 eura</p>
<p>Aktivnost 1.2.3. Medijska kampanja o obavezi i značaju povećanja broja žena i LGBTQ+ osoba na mjestima odlučivanja na svim nivoima na društvenim mrežama sa profila opštine Bar (obaveza iz člana 13 Odluke o ravnopravnosti polova u Opštini Bar)</p>	<p>Donosioci odluka na lokalnom nivou Široka lokalna i druga javnost</p>	<p>Primjena Zakona o izboru odbornika i poslanika Zakona o rodnoj ravnopravnosti</p>		<p>5 postova na temu žena i LGBTQ+ osoba u politici Emisija Statistički podaci o dometu</p>	<p>Do kraja 2026.</p>	<p>Emisija na Radio Bar Lokalni portali Administratori profila Opštine Bar na društvenim mrežama i web stranice Opštine Bar</p>	<p>0,00 eura</p>
<p>Aktivnost 1.2.4. Tematsko obilježavanje dana žena 8.mart- Međunarodni dan žena-Javni poziv, angažovanje NVO sektora ili pojedinaca/ki (fizičko lice)</p>	<p>Široka lokalna i druga javnost</p>	<p>Podsjećanje na važnost 8.marta u istoriji borbe za ženska ljudska prava</p>	<p>n/a</p>	<p>Podignuta svijest lokalne javnosti o značaju 8.marta</p>	<p>8.mart 2027/2028/ 2029. godine</p>	<p>Sekretarijat za lokalnu samoupravu</p>	<p>1.500,00 eura godišnje</p>

Mjera 1.3. Lokalni mediji promovišu principe rodne ravnopravnosti

Opis aktivnosti	Ciljna grupa	Očekivani rezultati	Indikatori		Vremenski rok	Nosioci aktivnosti	Budžet
			Početni	Planirani			
<p>Aktivnost 1.3.1</p> <p><i>Medijska kampanja o značaju principa rodne ravnopravnosti u svim oblastima rada i života</i></p>	<p><i>Najšira lokalna javnost</i></p>	<p><i>Medijski prilozi o uspješnim ženama iz lokalne zajednice</i></p> <p><i>Kontinuirane emisije o pravednoj podjeli kućnih poslova i poslova brige o djeci i starima</i></p> <p><i>Osvjetljavanje slučajeva govora mržnje protiv LGBTIQ+ osoba na lokalnom nivou</i></p> <p><i>Dosljedna upotreba rodno osjetljivog jezika u lokalnim medijima</i></p>	<p><i>n/a</i></p>	<p><i>5 priloga godišnje</i></p>	<p><i>Stalno</i></p>	<p><i>Lokalni mediji</i></p>	<p><i>0,00 eura</i></p>

**Operativni cilj 2:
Bolji ekonomski položaj žena**

Mjera 2.1. Mapiranje ekonomskog položaja i potreba žena na selu

Opis aktivnosti	Ciljna grupa	Očekivani rezultati	Indikatori		Vremenski rok	Nosioci aktivnosti	Budžet
			početni	planirani			
Aktivnost 2.1.1. <i>Istraživanje Pregled potreba žena sa ruralnog dijela opštine Bar</i>	<i>Žene sa sela u opštini Bar</i>	<i>Mapirani kapaciteti, potrebe i problemi žena u ruralnom dijelu</i>	<i>n/a</i>	<i>Nalazi i preporuke istraživanja Pregled potreba žena sa ruralnog dijela opštine Bar</i>	<i>Drugi kvartal 2027.</i>	<i>Lokalna samouprava Agencija za istraživanje</i>	<i>1.500,00 eura</i>

Mjera 2.2. Motivisanje žena i ranjivih grupa za aktivno učešće na tržištu rada

Opis aktivnosti	Ciljna grupa	Očekivani rezultati	Indikatori		Vremenski rok	Nosioci aktivnosti	Budžet
			početni	planirani			
Aktivnost 2.2.1. <i>Organizovanje terenskih sesija sa informacijama o mogućnostima preduzetničkih projekata- uslovi Konkursa za razvoj ženskog preduzetništva, 5 sesija</i>	<i>Nezaposlene žene i žene sa sela</i>	<i>Smanjenje broja nezaposlenih žena Pokrenuti novi ženski biznisi</i>	<i>n/a</i>	<i>Najmanje 30 žena prisustvovalo. Za 10 % povećan broj registrovanih biznisa ili razvijenih poslovnih ideja vlasnica koje su iz ruralnog područja.</i>	<i>Usklađeno sa objavom Javnog poziva za podršku ženskom preduzetništvu (neposredno prije ili na početku trajanja poziva)</i>	<i>Lokalna samouprava Sekretarijat za lokalni ekonomski razvoj Lokalni mediji</i>	<i>300,00 eura godišnje</i>
Aktivnost 2.2.2 <i>Organizovanje obuka za karijerno</i>	<i>Nezaposlene žene</i>	<i>Smanjenje broja nezaposlenih žena Pokrenuti novi ženski biznisi</i>	<i>n/a</i>	<i>Najmanje 40 žena prisustvovalo obukama,</i>		<i>Angažovano stručno lice iz oblasti ruralnog razvoja ili ruralnog turizma,</i>	<i>1.000,00 eura godišnje</i>

<i>savjetovanje i pokretanje biznisa</i> - 2 obuke godišnje-				<i>razvijeno najmanje 3 biznis ideje</i>		<i>Lokalna samouprava, Sekretarijat za lokalni ekonomski razvoj ZZZ Bar</i>	
Aktivnost 2.2.3. <i>Promocija pozitivnih primjera i uspostavljanje mentorske mreže</i>	<i>Nezaposlene žene i žene sa sela Uspješne lokalne preduzetnice</i>	- <i>Uspostavljena mentorska mreža</i>	<i>n/a</i>	<i>Pokrenuta najmanje 3 nova ženska biznisa</i>	<i>Do kraja 2027.</i>	<i>Sekretarijat za lokalnu samoupravu Biznis Centar Bar</i>	<i>300,00 eura</i>
Aktivnost 2.2.4. <i>Dodjela grantova - dodjela sredstava ranjivim grupama za pokretanje biznisa, za nezaposlene žene, žene sa ruralnog područja, žene iz RE populacije</i>	<i>Nezaposlene žene i ostale ranjive grupe sa lokalnog niova</i>	<i>Smanjenje broja nezaposlenih žena i pripadnica/ka ranjivih grupa Pokrenuti novi i biznisi</i>	<i>n/a</i>	<i>pokrenuto najmanje 3 nova biznisa</i>	<i>Do kraja 2028</i>	<i>Sekretarijat za lokalnu samoupravu, Sekretarijat za lokalni ekonomski razvoj Lokalni mediji</i>	<i>0,00 eura</i>
Aktivnost 2.2.5. <i>Sajam za preduzetnice ruralnog područja- štand o preduzetništvu</i>	<i>Preduzetnice iz ruralnog područja opštine</i>	<i>Promovisano žensko seosko preduzetništvo</i>	<i>n/a</i>	<i>Broj promosinaih seoskih ženskih biznisa</i>	<i>15. oktobar (Dan žena na selu) 2026. - 15. oktobar 2027.</i>	<i>Sekretarijat za lokalnu samoupravu, Sekretarijat za privredu</i>	<i>3.000,00 eura</i>

Operativni cilj 3:
Kontinuirana zdravstvena zaštita žena i LGBTIQ+ osoba

Mjera 3.1. Postavljeni planovi stalne zdravstvene zaštite (SZZ) žena

Opis aktivnosti	Ciljna grupa	Očekivani rezultati	Indikatori		Vremenski rok	Nosioci aktivnosti	Budžet
			početni	planirani			
Aktivnost 3.1.1. Prikupljanje podataka o postojećoj SZZ (pregledi žena, screening karcinoma), SWOT analiza za opštinu Bar	Žene i djevojke u opštini Bar	Mapirani prednosti i nedostaci dosadašnjih praksi	n/a	Nalazi i preporuke za izradu Plana SZZ žena i djevojaka	Treći kvartal 2027.	Lokalna samouprava Agencija za istraživanje	1.500,00 eura 2027.godina
Aktivnost 3.1.2. Definisati ciljeve i aktivnosti Plana SZZ Ciljevi: redovni ginekološki pregledi, prevencija raka dojke/grlića materice; Aktivnosti: mobilne ekipe, edukacije, medijska kampanja za HPV vakcinacijom i potrebom za preventivnim pregledima	Žene i djevojke u opštini Bar	Postoji Plan SZZ žena sa ciljevima, aktivnostima, dinamikom i resursima	ne postoji takav lokalni dokument	Plan SZZ žena sa ciljevima, aktivnostima, dinamikom i resursima	Posljedni kvartal 2027.	Sekretarijat za lokalnu samoupravu, Opšta bolnica Bar, Dom zdravlja Bar	0,00 eura

Aktivnost 3.1.3. Realizacija aktivnosti iz Plana SZZ žena	Žene i djevojke u opštini Bar	povećan broj skrining pregleda povećan broj HPV vakcina	oko 18.000 gin. pregleda godišnje - oko 1.000 UZ pregleda dojki	oko 22.000 gin. pregleda godišnje najmanje 1500,00 UZ pregleda dojki povećan za najmanje 30% broj HPV vakcina	Stalno	Sekretarijat za lokalnu samoupravu, OB Bar, Dom zdravlja Bar	0,00 eura
Mjera 3.2. Postavljeni planovi stalne zdravstvene zaštite (SZZ) LGBTIQ+ osoba							
Opis aktivnosti	Ciljna grupa	Očekivani rezultati	Indikatori		Vremenski rok	Nosioci aktivnosti	Budžet
			početni	planirani			
Aktivnost 3.2.1. Istraživanje barijera (diskriminacija, nepovjerenje), ankete LGBTIQ zajednice i pregled postojećih usluga, SWOT analiza za opštinu Bar	LGBTIQ+ populacija na lokalnom nivou	Mapirani prednosti i nedostaci dosadašnjih praksi	n/a	Nalazi i preporuke za izradu Plana SZZ LGBTIQ+ osoba u opštini Bar	Treći kvartal 2027.	Lokalna samouprava Agencija za istraživanje	1500,00 eura 2027.godine
Aktivnost 3.2.2. Definisati ciljeve i aktivnosti Plana SZZ LGBTIQ+ osoba. Ciljevi: rodno osjetljiva njega, hormonska terapija, mentalno zdravlje; Aktivnosti: protokoli za osobe drugačijih rodnih identiteta, mobilne ekipe, edukacije, medijska kampanja za HPV i HIV vakcinacijom	LGBTIQ+ populacija na lokalnom nivou	Postoji Plan SZZ LGBTIQ+ osoba sa ciljevima, aktivnostima, dinamikom i resursima	ne postoji takav lokalni dokument	Plan SZZ LGBTIQ+ osoba sa ciljevima, aktivnostima, dinamikom i resursima	Poslednji kvartal 2027.	Sekretarijat za lokalnu samoupravu, Opšta Bolnica Bar, Dom zdravlja Bar	0,00 eura

Aktivnost 3.2.3 Organizovanje javnih tribina na temu prevencije bolesti, mentalnog zdravlja, dostupnost servisima za građane/ke, LGBTIQ+ osobe i žene	LGBTIQ+ populacija Žene	Podignuta svijest i nivo znanja o prevenciji bolesti, mentalnom zdravlju, dostupnosti servisima za građane/ke, LGBTIQ+ osobe i žene	n/a	min 30 osoba prisustvovalo javnim tribinama	poslednji kvartal 2026.drugi i poslednji kvartala 2027.	Sekretarijat za lokalnu samoupravu, OB Bar, Dom zdravlja Bar, NVO	2x300,00 eura 2026/2027. godine
---	----------------------------	---	-----	---	---	---	--

Operativni cilj 4:
Borba protiv rodno zasnovanog nasilja

Mjera 4.1. Mjere prevencije i edukacije

Opis aktivnosti	Ciljna grupa	Očekivani rezultati	Indikatori		Vremenski rok	Nosioci aktivnosti	Budžet
			početni	planirani			
Aktivnost 4.1.1. Edukativne radionice za mlade (škole-srednje i osnovne) na temu vršnjačkog nasilja, dramske sekcije u školama	Mladi (učenici/e osnovnih i srednjih škola na lokalnom nivou)	Promijenjena perspektiva učesnika/ca edukacija o diskriminaciji, vršnjačkom nasilju	n/a	Najmanje 65 učenika/ca prisustvovali radionicama	Od trećeg kvartala 2026 do kraja 2027.	Angažovani ekspert/kinja Sekretarijat za lokalnu samoupravu, NVO	500,00 eura 2026/2027. godina
Aktivnost 4.1.2. Kampanja "Nulta tolerancija na: nasilje nad ženama, LGBTIQ+ osobama, govor mržnje, mizoginije"	Žene i LGBTIQ+ populacija na lokalnom nivou	Promjena perspektive najšire javnosti o položaju diskriminiranih osoba i posljedicama trpljenja govora mržnje i nasilja	Stavovi iz realizovane ankete o položaju LGBTIQ+ osoba	Smanjen broj online i direktnih primjera govora mržnje	Od trećeg kvartala 2026 do kraja 2027	Sekretarijat za lokalnu samoupravu Lokalni mediji, Angažovani ekspert/kinja	500,00 eura 2026/2027. godina

Aktivnost 4.1.3. Partnerstva sa relevantnim NVO-ama za radionice o toleranciji u zajednicama	Žene i LGBTIQ+ populacija na lokalnom nivou	Promjena perspektive najšire javnosti o drugima i drugačijima, te razvoj tolerancije	n/a	Smanjen broj svi oblika nasilja i netolerancije	Kontinuirano	Sekretarijat za lokalnu samoupravu, NVO	0,00 eura
Aktivnost 4.1.4. Obilježavanje Kampanje "16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama" - panel diskusija okrugli sto, radionica	Učesnici/e kampanje, najšira lokalna javnost	Podignuta svijest o nasilju kao neprihvatljivom ponašanju	n/a	Smanjen broj svi oblika nasilja i netolerancije	16 dana aktivizma 2026. 16 dana aktivizma 2027.	Sekretarijat za lokalnu samoupravu CSR Lokalne NVO	1.600,00 eura godišnje
Mjera 4.2. Mjere zaštite žrtava							
Opis aktivnosti	Ciljna grupa	Očekivani rezultati	Indikatori		Vremenski rok	Nosioci aktivnosti	Budžet
			početni	planirani			
Aktivnost 4.2.1. Formiranje lokalnog multisektorskog (multidisciplinarno g) tima za praćenje nasilja prema ženama i LGBTIQ osobama	Žene i LGBTIQ+ populacija na lokalnom nivou	Povećanje osjećaja sigurnosti žrtava nasilja u opštini Bar Smanjenje broja prijavljenih i realnih slučajeva nasilja prema ženama i LGBTIQ osobama	n/a	Smanjenje broja prijavljenih slučajeva nasilja za 10%	Treći kvartal 2026.	Sekretarijat za lokalnu samoupravu CSR CB Bar OB Bar Dom zdravlja NVO Lokalni mediji	0,00 eura
Aktivnost 4.2.2. Organizovanje kulturnih događaja (film, pozorište) - 4 projekcije, - 3 predstave, - snimanje dokumentarnog filma o žrtvi nasilja	Najšira lokalna javnost	Promjena perspektive najšire javnosti o nasilju, te razvoj tolerancije	n/a	Podignuta svijest najšire javnosti o nasilju	Kontinuirano 2026/2027. godine	Sekretarijat za lokalnu samoupravu Sekretarijat za kulturu Centar za kulturu	2x 6.000,00 eura 2026/2027. godine

Mjera 4.3. Mjere podrške žrtvama

Opis aktivnosti	Ciljna grupa	Očekivani rezultati	Indikatori		Vremenski rok	Nosioci aktivnosti	Budžet
			početni	planirani			
Aktivnost 4.3.1. Besplatna pravna i psihosocijalna pomoć (sigurni prostori: CSR, Sklonište za žrtve nasilja)	Žene i LGBTIQ+ populacija na lokalnom nivou	Povećanje osjećaja sigurnosti žrtava nasilja u opštini Bar Smanjenje broja prijavljenih i realnih slučajeva nasilja prema ženama i LGBTIQ osobama	n/a	Smanjenje broja prijavljenih slučajeva nasilja za 10%	Od trećeg kvartala 2026. do kraja 2027	Sekretarijat za lokalnu samoupravu CSR Sklonište za žrtve nasilja	0,00 eura
Aktivnost 4.3.2. Godišnji izvještaji o slučajevima nasilja nad ženama i LGBTIQ osobama, i javno objavljivanje na lokalnim medijima	Žene i LGBTIQ+ populacija na lokalnom nivou	Povećanje osjećaja sigurnosti žrtava nasilja u opštini Bar Smanjenje broja prijavljenih i realnih slučajeva nasilja prema ženama i LGBTIQ osobama	n/a	Smanjenje broja prijavljenih slučajeva nasilja za 10%	Od trećeg kvartala 2026. do kraja 2027.	Sekretarijat za lokalnu samoupravu CSR Sklonište za žrtve nasilja	0,00 eura

IX. NAČINI PRAĆENJA REALIZACIJE LAP-a za RR, EVALUACIJE I IZVJEŠTAVANJA

PRAĆENJE

Praćenje se odnosi na sve faze realizacije Lokalnog akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba u opštini Bar. Cilj praćenja realizacije planiranih aktivnosti je dobijanje informacija i podataka o uspješnosti planiranih aktivnosti kao i procjena uspješnosti ostvarenja ili približavanja planiranim ciljevima. Kroz sistem dobijanja povratnih informacija o napretku LAP RR i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba dobijamo kvalitetnu osnovu za dalje unapređenje Akcionog plana, eventualno predefinisanje aktivnosti i/ili očekivanih rezultata i podjelu odgovornosti te osnovu za definisanje novog dvogodišnjeg Akcionog plana za period 2028-2029.

Da bi sistem praćenja i evaluacije bio efektivniji i efikasniji, definisane su početne i planirane vrijednosti indikatora (kvalitativni ili kvantitativni), kako bi se uspostavio nedvosmislen proces praćenja implementacije ovog dokumenta i ocjene postizanja planiranih rezultata.

Preporuka je da se odmah po usvajanju LAP RR i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba, donese Odluka o formiranju Komisije za praćenje i evaluaciju ovog Plana, te da na taj način, proces praćenja počne odmah po usvajanju.

EVALUACIJA

Svrha evaluacije je dobiti procjenu u kojoj mjeri je LAP RR i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba u opštini Bar za period 2026-2027. godine dao doprinos poboljšanju opšteg položaja žena i LGBTIQ+ osoba u lokalnoj zajednici, kroz oblasti koje su određene kao prioritetne. Kroz proces evaluacije objektivno se vrjednuju faze i aktivnosti Plana, a prema sljedećim kriterijuma:

- efikasnost realizacije aktivnosti,
- uspješnost ostvarivanja strateškog i operativnih ciljeva
- uticaj koji su rezultati aktivnosti ostavili na poboljšanje položaja žena i LGBTIQ+ osoba

Obzirom na planirani period realizacije LAP RR i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba opštine Bar, evaluaciju treba sprovoditi svakih 12 mjeseci. Na osnovu indikatora iz Akcionog plana prikupljaće se podaci i informacije o ostvarenju mjera i očekivanih rezultata. U izvore podataka ubrajamo javne službe i organizacije, a svakako i zvaničnu statistiku.

IZVJEŠTAVANJE

Proces izvještavanja ima za cilj da predstavi nivo uspješnosti realizacije LAP RR i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba i istovremeno da pruži smjernice za izradu narednog Lokalnog akcionog plana. Dobro je planirati izvještavanje o utrošku redovnih sredstva.

Preporuka je da Izvještaj o realizaciji Lokalnog akcionog plana za rodnu ravnopravnost opštine Bar ima sljedeći sadržaj:

- Uvod (osnovni elementi LAP RR i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba, period realizacije, budžet koji je bio planiran, uslovi u kojima je realizovan)
- Planirani ciljevi LAP RR i unapređenje kvaliteta života LGBTIQ+ osoba opštine Bar za dati period
- Planirane mjere i aktivnosti za dati period
- Realizovane aktivnosti za dati period
- Postignuti rezultati (po indikatorima)
- Zaključci i preporuke za naredni Plan aktivnosti

Jednako važna preporuka je da se u procesu izvještavanja prate i odrednice Nacionalne Strategije za rodnu ravnopravnost Crne Gore.

X. ANEKSI

Aneks 1: Radna grupa za izradu i praćenje realizacije Lokalnog akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti i unapređenje kvaliteta života LGBTIO+ osoba u opštini Bar za period 2026-2029. godine, prema Rješenju i dopuni rješenja 01-018/25-4107/1 od 28.11.2025. i 05.02.2026. u sljedećem sastavu:

- Stanislava Tanja Bardić, koordinatorica;
- Slavica Striković, konsultantkinja;
- Naser Kraja, član, predstavnik Sekretarijata za lokalnu samoupravu;
- Ivana Pavlović, članica, predstavnica Sekretarijata za lokalnu samoupravu;
- Maša Lemajić Darmanović, članica, predstavnica Sekretarijata za kulturu;
- Tiana Ratković, članica, predstavnica Sekretarijata za finansije;
- Milan Tomović, član, predstavnik Sekretarijata za sport i mlade;
- Ida Marković, članica, predstavnica JZU Dom zdravlja i Savjeta za rodnu ravnopravnost;
- Vesna Radonjić, članica, predstavnica ZZZCG - Biro rada Bar;
- Amer Skenderović, član, predstavnik Mup-a CB Bar;
- Mirjana Tankosić Vučinić, članica, predstavnica Osnovnog državnog tužilaštva Bar;
- Emilija Jukić, članica, predstavnica NU LEA BAR";
- Milena Gaćina, članica, predstavnica Sekretarijata za lokalni ekonomski razvoj;
- Zorica Crnčević, članica, predstavnica OO CK Bar;
- Milena Leković, članica, predstavnica Centra za socijalni rad za opštine Bar i Ulcinj;
- Slađana Janković, članica, predstavnica JZU Opšta Bolnica Bar;
- Tamara Marković, članica, predstavnica LJE Radio Bar.

Aneks 2: Odluka o ravnopravnosti polova u Opštini Bar („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi”, br.041/11 od 30.12.2011)

Na osnovu člana 3 Zakona o rodnoj ravnopravnosti ("Sl. list RCG", br. 46/07) i člana 41 Statuta opštine Bar, ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 6/11), Skupština opštine Bar, na sjednici održanoj 22.12. 2011. godine, donijela je

ODLUKA

o ravnopravnosti polova u Opštini Bar

("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 041/11 od 30.12.2011)

Opšte odredbe

Član 1

Ovom odlukom u Opštini Bar (u daljem tekstu Opština) uređuje se ostvarivanje ravnopravnosti žena i muškaraca, donošenje propisa i preduzimanje posebnih mjera za sprečavanje diskriminacije zasnovane na polu i stvaranje jednakih mogućnosti za ostvarivanje svih prava i obaveza pripadnika/ca oba pola u lokalnoj samoupravi, javnim ustanovama i službama čiji je osnivač Opština .

Član 2

Ovom odlukom, Skupština opštine Bar se obavezuje na priznavanje i sprovođenje principa ravnopravnosti polova u skladu sa ustavnim opredjeljenjima i zakonskim propisima u Crnoj Gori, kao i međunarodnim dokumentima.

Član 3

Principe iz člana 2 ove Odluke nadležni organi će sprovesti donošenjem i realizacijom lokalnih planova djelovanja. Lokalni planovi djelovanja treba da sadrže rodne komponente na osnovu kojih se vrši stalna procjena i vrednovanje uključenosti muškaraca i žena, kroz prikupljanje statističkih podataka i procjene uticaja koji usvojene politke imaju na položaj žena i muškaraca u lokalnoj zajednici, i posljedica koje imaju u primjeni određenih politika.

Član 4

Usvajanjem politike, kojom se uvode načela ravnopravnosti polova u Opštini Bar, promoviše se djelotvornost principa jednakih mogućnosti oba pola, kojom se obezbijeduje potpuniji odgovor na potrebe i interese različitih kategorija građana i građanki, djelotvornija raspodjela ljudskih i novčanih resursa, osnažuju mehanizmi donošenja odluka i potpunijeg učešća građana i građanki u tom procesu, te ojačava funkcionisanje demokratije.

Član 5

Svim zapošljenim u organima lokalne uprave, javnim službama i ustanovama, čiji je osnivač Opština i mjesnim zajednicama na teritoriji Opštine Bar, garantuje se jednak tretman i ostvarivanje jednake koristi od rezultata rada, jednake mogućnosti kod korišćenja svih pogodnosti, jednake uslove napredovanja, pristup obukama i sticanju novih znanja i vještina i sve druge povoljnosti iz rada i po osnovu rada pod jednakim uslovima.

Osnovni pojmovi

Član 6

1) Pojam diskriminacije

a) Diskriminacija po osnovu pola je svako pravno ili faktičko, neposredno ili posredno razlikovanje, privilegovanje, isključivanje ili ograničavanje zasnovano na polu zbog kojeg se nekom licu otežava ili negira priznavanje, uživanje

ili ostvarivanje ljudskih prava i sloboda u političkom, obrazovnom, ekonomskom, socijalnom, kulturnom, sportskom, građanskom i drugim područjima javnog života.

Diskriminacijom se ne smatraju opšte i posebne mjere, donijete ili preduzete radi otklanjanja i sprječavanja nejednakog tretmana žena i muškaraca, otklanjanja posljedica nejednakog tretmana žena i muškaraca i promovisanja rodne ravnopravnosti.

Diskriminacija može biti neposredna i posredna.

Neposredna diskriminacija po osnovu pola postoji kad se lice tretira ili može biti tretirano nepovoljnije u odnosu na lice drugog pola, u istoj ili sličnoj situaciji, isključivo po osnovu pola.

Posredna diskriminacija po osnovu pola postoji kad propis, drugi akt, kriterijum ili radnja, u istim ili sličnim okolnostima, dovodi u nepovoljniji položaj lice jednog pola u odnosu na lice drugog pola.

Član 7

2) Ostali pojmovi

- a) Rod je društveno uspostavljena uloga žena i muškaraca u javnom i privatnom životu koja se razvila na biološkoj razlici polova;
- b) Pol predstavlja biološku karakteristiku po kojoj se razlikuju ljudska bića na muške i ženske;
- c) Jednake mogućnosti podrazumijevaju nepostojanje ograničenja po osnovu pola za učešće muškaraca i žena u političkoj, ekonomskoj, društvenoj, kulturnoj i drugim oblastima društvenog života čime se obezbeđuje ostvarivanje njihovih prava i sloboda;
- d) Nasilje po osnovu pola je djelo kojim se nanosi ili može biti nanijeta fizička, mentalna, seksualna ili ekonomska šteta ili patnja, kao i prijetnja takvim djelom koja ozbiljno sputava lice da uživa u svojim pravima i slobodama u javnom ili privatnom životu, uključujući porodično nasilje, incest, silovanje i trgovinu ljudima;
- e) Seksualno uznemiravanje je svako neželjeno fizičko, verbalno ili neverbalno ponašanje seksualnog karaktera, koje ima za cilj ili predstavlja povredu ličnog dostojanstva ili kad stvara stanje straha, neugodno, agresivno, ponižavajuće ili uvredljivo stanje.

Član 8

Primjena principa ravnopravnosti polova

Princip ravnopravnosti polova primjenjuje se naročito prilikom izbora, postavljenja, imenovanja i konstituisanja, u:

- Skupštini i radnim tijelima i komisijama koje ona imenuje,
- Organima lokalne uprave,
- Radnim tijelima i komisijama koje imenuje predsjednik/ca Opštine
- Organima upravljanja javnih ustanova čiji je osnivač Opština,
- Savjetima mjesnih zajednica na teritoriji opštine Bar.

Član 9

Prilikom izbora, postavljenja ili imenovanja lica u službama i konstituisanja organa i tijela iz prethodnog stava ove odluke, nadležni subjekti su dužni da obezbijede zastupljenost najmanje 30 % pripadnika/ca manje zastupljenog pola u svim organima i tijelima.

Član 10

Princip ravnopravnosti polova primjenjuje se i u postupku imenovanja lica u delegacijama koje učestvuju u predstavljanju Opštine Bar u okviru ostvarivanja prava i obaveza iz njene nadležnosti.

Prilikom određivanja sastava, izbora i imenovanja delegacija koje predstavljaju Opštinu u međunarodnoj i međuopštinskoj saradnji, sajamskim manifestacijama, kao i projektima prekogranične saradnje, žene i muškarci biće ravnopravno predstavljeni.

Oba pola imaju pravo da ravnomjerno i bez diskriminacije predstavljaju Opštinu u međunarodnoj i međuopštinskoj saradnji, koja se ostvaruje u okviru nadležnosti Opštine, da budu predstavljeni i da učestvuju u radu međunarodnih i međuopštinskih institucija čija je članica Opština Bar.

Član 11

U sastav svake delegacije, koja po bilo kom osnovu predstavlja Opštinu, bira se najmanje 30 % lica manje zastupljenog pola.

Obaveze organa Opštine

Član 12

Organi Opštine Bar su dužni da ocjenjuju i vrednuju uticaj svih svojih odluka i aktivnosti na položaj žena i muškaraca u svim fazama planiranja, donošenja i sprovođenja odluka, kao i da prikupljaju, evidentiraju i obrađuju, po polnoj pripadnosti statističke podatke i informacije koje se obrađuju u okviru njihove nadležnosti.

Član 13

Organi Opštine Bar će, u skladu sa odredbama važećih zakonskih propisa iz ove oblasti, preduzimati podsticajne i programske mjere za podsticanje i ostvarivanje rodne ravnopravnosti na osnovu analize položaja žena i muškaraca u oblasti za koju se utvrđuju.

U okviru mjera iz prethodnog stava, organi Opštine Bar preduzimaju kontinuirane aktivnosti na podizanju svijesti javnih službenika/ca i namještenika/ca usvajanjem različitih mjera kojima se mjeri njihov uticaj na korisnike/ce, stalnim edukacijama i uvođenjem djelotvornih i trajnih programa obuke za zapošljene.

Organi Opštine aktivno saraduju sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i drugim organima i tijelima, međunarodnim organizacijama, kao i nevladinim organizacijama, koje se bave pitanjima rodne ravnopravnosti u cilju postizanja rodne ravnopravnosti na teritoriji Opštine.

Član 14

Organi Opštine Bar vodiće aktivnu politiku na promovisanju i podizanju svijesti o važnosti i djelotvornosti uvođenja načela ravnopravnosti polova u medijima.

Institucionalni mehanizmi

Član 15

Institucionalni mehanizmi za ostvarivanje rodne ravnopravnosti su: Kancelarija za rodnu ravnopravnost, kontakt osobe za rodnu ravnopravnost i Savjet za rodnu ravnopravnost

Subjekti iz stava 1 ovog člana, učestvuju u kreiranju i usvajanju strateških dokumenata, a naročito u kreiranju i usvajanju Strategije razvoja Opštine i Budžeta.

Član 16

Savjet za rodnu ravnopravnost u saradnji sa organima lokalne uprave i drugim organima, ustanovama i organizacijama razmatra odluke i druga akta koja se odnose na ostvarivanje načela rodne ravnopravnosti i prati primjenu tih akata kroz njihovo sprovođenje.

Član 17

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu CG- Opštinski propisi".

Broj: 030-522

Bar, 22.12.2011 godine

Skupština opštine Bar

Predsjednik,

Branka Nikezić, s.r.

Aneks 3: Forma Upitnika za anketu o položaju LGBTIQ+ osoba

UPITNIK ZA ISPITIVANJE POTREBA LGBTIQ+ POPULACIJE U OPŠTINI BAR ZA POTREBE IZRADA LAP ZA RODNU RAVNOPRAVNOSTI I UNAPRJEĐENJE POLOŽAJA LGBTIQ+ OSOBA

Napomena: upitnik je apsolutno anoniman i služi isključivo u svrhu navedenu u naslovu

1. Demografska pitanja

- 1.1. Koliko imate godina? Podvucite odgovarajuće : <18, 18-24, 25-34, 35-44, 45+
- 1.2. Koji je vaš pol? Podvucite odgovarajuće: muški, ženski, trans, non-binarni, drugi
- 1.3. Šta je vaša seksualna orijentacija? Podvucite odgovarajuće: gej/lesbe, biseksualna, trans, queer, drugi, ne želim da kažem
- 1.4. Koliko dugo živite u Baru? Podvucite odgovarajuće: manje od 1 godine, 1-5 godina, više od 5 godina)

2. Iskustva diskriminacije

- 2.1. Da li ste ikada doživjeli diskriminaciju u Baru zbog svog LGBTIQ identiteta? Podvucite odgovarajuće:
Da/Ne;
Ako da, opišite situaciju:
- 2.2. Koliko često nailazite na govor mržnje (online ili uživo) u Baru? Podvucite odgovarajuće:
Nikad, Rijetko, Ponekad, Često, Uvijek
- 2.3. Da li ste diskriminirani na poslu ili u obrazovanju u opštini Bar?
Podvucite odgovarajuće:
Da/Ne;
Vrsta diskriminacije: obrazovanje, zapošljavanje, unaprjeđenje, maltretiranje

3. Nasilje i sigurnost

- 3.1. Da li ste bili žrtva fizičkog, verbalnog ili porodičnog nasilja u Baru zbog LGBTIQ identiteta?
Podvucite odgovarajuće:
Da/Ne
Vrsta nasilja:
- 3.2. Ocijenite osjećaj sigurnosti u javnim prostorima Bara
Podvucite odgovarajuće:

1 2 3 4 5

1=nije bezbjedno, 5=veoma bezbjedno)

4. Pristup uslugama

4.1. Da li ste imali poteškoće sa zdravstvenom zaštitom u Baru (npr. hormonska terapija, mentalno zdravlje)?

Da/Ne

Opis:

4.2. Koristili ste li usluge lokalnih institucija (policija, socijalni centar) u Baru? Da/Ne

Da li su bile inkluzivne?

4.3. Da li postoji dovoljno informacija o pravima LGBTIQ osoba u opštini Bar? Da/Ne

Prijedlozi poboljšanja:

5. Zajednica i podrška

5.1. Da li učestvujete u LGBTIQ+ grupama ili događajima u Baru?

(Da/Ne;

Ako Da, na kojim: -----

6. Da li je potrebno sklonište ili podrška za LGBTIQ+ žrtve nasilja u Baru?

7. Šta su najveći problemi za LGBTIQ+ zajednicu u Baru, prema vašem mišljenju? (Otvoreno pitanje)

8. Predložite konkretne aktivnosti za LAP za unapređenje položaja LGBTIQ+ osoba opštini Bar (npr. edukacije, aktivnosti podizanja svijesti, medijski prilozi ili nešto sasvim drugačije)? Otvoreno pitanje

